

Nagybörzsönyi Apróka Óvoda Pedagógiai Programja

A programot készítette:

Szamosyné Gellén Mária

Elfogadta: Szamosyné Gellén Mária

mb.óvodavezető és az óvoda nevelőtestülete

Nagybörzsöny, 2018.

Tartalom

BEVEZETÉS	6
AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI:	7
A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:.....	8
AZ ÓVODA ARCULATA, ÓVODAKÉPE ÉS GYERMEKKÉPE	9
Óvodánk sajátos arculata:.....	9
Óvodaképünk:.....	10
Gyermekeképünk:.....	11
Pedagóguskép, pedagógiai munkával kapcsolatos elvárásaink	13
ÓVODÁNK HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI,	17
CÉLKITŰZÉSEI:	17
Az óvodánk helyi nevelési alapelvei:.....	17
Óvodánk nevelési koncepciója	17
Kiemelt nevelési elveink:	19
Helyi adottságokból és igényekből fakadó elveink:.....	19
Az óvoda helyi nevelési értékei:	19
Az óvodánk helyi nevelési célkitűzései:	21
A nemzeti és etnikai kisebbségi nevelés célja:	21
ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI, TEVÉKENYSÉGEI:	23
Az óvodai nevelés általános feladatai:	23
Az óvodai nevelésünk feladatai a gyermek személyiségének fejlesztése területén:	25
Közösségi nevelés, szocializáció, közösségi életre történő felkészítés:	25
KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉNEK, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE	
ÓVODÁNKBAN:	28
Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:	28
Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése:.....	29
Tehetséggondozás:	30
Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveink:.....	31

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:	33
ÓVODAI NEVELÉSI RENDSZERÜNK.....	36
Óvodai nevelésünk működését a mellékelt módon fejtjük ki:	37
Rendszerünk elemeinek rövid felvázolása	38
Az iskolai alkalmasság:.....	41
ÓVODAI NEVELÉSÜNK TARTALMA:	44
A nevelés alapvető keretei:.....	44
Gondozás – egészséges életmód alakítása.....	44
Közösségi nevelés, szocializáció, egyéni bánásmód:.....	46
A gyermeki tevékenységformák:	48
A játék:	48
A munka – munka jellegű tevékenységek:	50
A fejlesztés tartalmi eszközei:	52
Az anyanyelvi nevelés:.....	52
Mesélés, verselés (irodalmi nevelés):.....	54
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc:.....	56
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:	57
Mozgás (testnevelés).....	59
Külső világ tevékeny megismerése -.....	61
Környezetismereti nevelés.....	61
Külső világ tevékeny megismerése.....	63
Matematikai jellegű tapasztalatszerzés:	63
A kisebbségi nevelés:	65
Feladataink a nemzetiségi ismeretek köréből:	66
AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI:.....	68
Személyi feltételek:.....	68
Tárgyi feltételek:.....	69

Az óvodai élet, nevelés megszervezése.....	70
ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	73
Az óvodavezető és a nevelőtestület:	73
Az óvoda és a család:	73
Kapcsolattartás a pedagógusok és a gyermekek között:	74
Az óvoda és a fenntartó.....	74
Az óvoda és az általános iskola	74
Kapcsolattartás egyéb intézményekkel és szervezetekkel.....	74
Az óvoda és az egészségügyi intézmények	74
Az óvoda és a kisebbségi önkormányzat.....	75
Az óvoda és a szakmai szervezetek.	75
Az óvoda és a pedagógiai szakszolgálat	75
GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉG AZ ÓVODÁNKBAN:.....	76
Gyermekvédelmi feladataink:.....	77
Sajátos feladataink a gyermekvédelemben:.....	78
AZ ÓVODA NEVELÉSI MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSE,.....	79
ÉRTÉKELÉSE	79
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	80
A pedagógiai program érvényessége, felülvizsgálata:	80
A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:	80
A pedagógiai program módosítása:	80
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	81
MELLÉKLETEK JEGYZÉKE:	82

„NÉMELYEK VALÓSÁGOS TANODÁT,
MÁSOK CSUPÁN JÁTÉKHELYT LÁTNAK AZ ÓVODÁKBAN,
S KELLŐ KÖZÉPUTAT CSAK IGEN KEVESEN
TUDJÁK ELTALÁLNI”

/NEY FERENC 1847/

BEVEZETÉS

Óvodánk helyi pedagógiai programja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján készült. Pedagógia programunk átdolgozását, a köznevelést érintő szinte teljes körű törvényi és rendeleti változások, és az Alapprogram változásai indokolták. Programunk készítésénél felhasználtuk sok éves helyi nevelőmunkánk tapasztalatait.

Feladatunk a 3-7 éves gyermekek nevelése, képességeik kibontakoztatása és fejlesztése. integ-rált nevelés keretében foglalkozunk a hátrányos helyzetű, a beilleszkedési nehézséggel küzdő és a sajátos nevelési igényű gyerekekkel. Az óvodánkba kerülő gyermekek családi nevelését, otthoni környezetét figyelembe véve fontosnak tartjuk a prevenciót, mely nagymértékben se-gíti munkánkat abban, hogy gyermekeink nyugodt, szeretetteljes légkörben, érzelmileg, ér-telmileg és szociálisan gazdagodhassanak, miközben a játék, mint elsődleges tevékenységük maradjon.

Programunk segíti a kisebbség kibontakozását és a nemzeti tudat fejlődését, valamint egymás elfogadását.

Óvodapedagógusaink feladata és fellelősége úgy vezetni a gyermekeket az iskola küszöbéig, hogy a gyermekek az új feladatokra legyenek felkészülve, és eközben boldog gyermekkorukat megőrizhessék.

„VAN EGY SOHA VÉGET NEM ÉRŐ, NEM TUDATOS
NEVELÉS IS. SZEMÉLYES PÉLDÁKKAL, KIMONDOTT
SZAVAINKKAL, CSELEKEDETEINKKEL
ÁLLANDÓAN ALAKÍTJUK GYERMEKEINK LELKÉT.”

/DURKHEIM/

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI:

Az intézmény neve: Nagybörzsönyi Apróka Óvoda

OM azonosítója: 203082

Alapító okirat száma: E/376-8/2015.

Székhelye: 2634 Nagybörzsöny Széchenyi utca 27/1

A közoktatási intézmény típusa: óvoda - óvodai nevelés

Elérhetőségei:

Telefon: 06-27/306-505

E-mail: borzsonyovi@gmail.com

Fenntartó és irányító szerve: Nagybörzsönyi Község Önkormányzata
2634 Nagybörzsöny Rákóczi út 2.

Jogszabályban meghatározott alapfeladat: óvodai nevelés

A köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapján:

- tankötelezettség kezdetéig óvodai nevelés,
- fejlesztő nevelés
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése.

Szakágazati besorolása és megnevezése: 851020 Óvodai nevelés

Alaptevékenység kormányzati funkció száma és megnevezése:

091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
013350	Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodással kapcsolatos feladatok
096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben

Maximális gyermeklétszám: 40 fő **Az óvodai csoportok száma:** 1

Szervezési módja: vegyes csoport

Óvodánk nyitvatartási ideje: 10 óra

Óvodapedagógusi feladatokat két óvónő lát el óvodánkban.

Óvodánk vezetését óvodavezető végzi, a helyettesi feladatokat a vezető távollétében szükség szerint a másik óvodapedagógus látja el.

Óvodánk naponta 6,30-tól 16,30-ig van nyitva.

A nyitva tartás alatt állandóan óvodapedagógusi felügyelet alatt vannak a gyerekek.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.); 22/2013. (III.20.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védeleméről és gyámügyi igazgatásról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- 229/2012. (VIII.21.) kormányrendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI pedagógiai szakmai szolgáltatás
- 15/2013. EMMI rendelet a szakmai szolgáltatásokról
- Az óvoda egyéb szabályozói: SZMSZ, Házi rend

AZ ÓVODA ARCULATA, ÓVODAKÉPE ÉS GYERMEKKÉPE

Óvodánk sajátos arculata:

Községünk a Börzsöny hegység szívében, hegyektől körülvéve bújik meg egy völgyben. Környezet festői szépsége, megérdemli hogy mindenki óvja és védje, hogy még unokáink is megismerhessék természetes szépségét.

Óvodánk 1975-ben épült, a falu szélén csendes, biztonságos környezetben található. Távol az utca zajától, nagy udvarral és kertrésszel körül ölelve tág teret biztosít a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

Óvodásaink jelenleg 100 %-ban községünkbeli járnak óvodánkba.

Óvodánk két csoportszobával, előtérrel, öltözővel, mosdóval és WC-vel, valamint a tálalóhelyiséggel biztosítja a gyermekek nevelését. Eszközei, berendezési tárgyai biztonságosak, és megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak.

Játsszoudvarunk megfelelően felszerelt udvari játékokkal, füves és fás területek is találhatóak rajta. Gondozott, esztétikus és összhangban áll az óvoda épületével és a környezettel. Udvarunk mindenben a gyermekek biztonságát és kényelmét szolgálja, lehetővé téve a mozgás és játékgényük kielégítését, és egyidejűleg jó munkakörnyezetet biztosít a gyermekek tevékenykedtetéséhez.

Falunk német nemzetiségű község, az óvodába járó gyermekek között is több a nemzetiségi származású. Óvodánk 2015-ig német nemzetiségi óvoda volt, sajnos egyre kevesebben beszélnek a faluban a sváb tájszólást és nincs német óvodapedagógusunk sem. Heti egyszer jön az óvodába egy volt német tanárnő és az óvodapedagógusokkal közösen tart játékos német tevékenységet a gyermekeknek, hogy a nemzetiségi hagyományokon keresztül megismerkedjenek a gyermekek a nemzetiségi nyelvvel, ezáltal alakul nemzetiségi tudatuk.

A faluban, így az óvodában is egyre nagyobb létszámú a magyar anyanyelvű cigány kisebbséghez tartozó gyermekek száma, így óvodánkban sok a veszélyeztetett illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, sok szülő rendelkezik alacsony végzettséggel, magas a munkanélküliek száma. Ebből is adódik, hogy sok szülő csak gyermeke megőrzését, ellátását és gondozását tartja az óvoda feladatának. Ezen gyermekeknél még jelentősebben érvényesül, hogy az óvodai nevelés, mint a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig jelentős szerepet tölt be a gyermeki személyiség kibontakoztatásában.

Óvodaképünk:

A köznevelés középpontjában a gyermek, a pedagógus és a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda és a köznevelési rendszer a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik évétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükséglet kielégítéséről;
- érzelmi biztonságot nyújtó derűs, értékorientált, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékról;
- életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó megfelelő műveltség tartalmak és emberi értékek közvetítéséről;
- a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Programunk a gyermeki személyiségből indul ki, mert a gyermeki személyiség egyedi. Törekszünk az egyéni bánásmódra, differenciált fejlesztésre, a gyermekek egyéni készségei, képességei kibontakoztatására, figyelembe vesszük a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, egyéni

sajátosságait. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását. A nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megerősítését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Gyermekeképünk:

A három éves kisgyermek óvodába kerülésekor lép az anyától és a családtól való elszakadás első lépcsőfokára. Ez komoly feladatot jelent a családnak, a kisgyermeknek és az óvodapedagógusnak egyaránt. Éreznie kell a gyermeknek a szeretetet, a törődést, mely segíti a beilleszkedést és amennyiben ez a szeretetteljes légkör végigkíséri őt az egész kisgyermekkoron, kiegyensúlyozott, elégedett egyéniség válhat belőle.

A jól megismert családi környezet magában rejt a személyiségfejlesztésre vonatkozó feladatokat. Azokban az esetekben, amikor a családi nevelés nem elég fejlesztő hatású a gyermekre nézve, az óvoda veszi át a családi nevelés egyes feladatait. Ezt a feladatot az óvodának úgy kell ellátnia, hogy a gyermek ne érezze magát kevesebbnek társaitól, és a családhoz való pozitív viszonya se sérüljön meg.

Az óvodai élet egész folyamatában szem előtt kell tartani, hogy minden gyermek külön személyiség, s fejlődésüket is ennek megfelelően kell irányítani. Az egyéni személyiségjegyek kialakulásán keresztül válik majd alkalmassá a közösségi életre, tanul meg alkalmazkodni társaihoz és a felnőttekhez, képes lesz társas kapcsolatok kialakítására, ezáltal alkalmassá válik az iskolai életre.

A családi neveléssel közösen ki kell alakítani a gyermekben a nemzetiségi, kisebbségi tudatot, nemzeti hovatartozásukat, melyet hagyományőrzéssel, a nemzetiségi kisebbségi kultúra és a helyi nyelv megismertetésével lehet fenntartani.

Óvodapedagógusaink hisznek abban, ebben a szeretetteljes, derűs légkörben és környezetben testileg és lelkileg egészséges gyermekek nevelődhetnek, akik kiegyensúlyozott felnőttekké válva a társadalom aktív tagjai lehetnek.

Nevelőtestületünk számára a gyermek az első, a legfontosabb. Az óvodáskorú gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán

és tervszerűen alkalmazott hatások együttesen határozzák meg. Programunk figyelembe veszi, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség, és szociális lény egyszerre. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem egyéb értelemben.

Kiemelt célunk a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása. Személyiségfejlesztés a pedagógiai munkánk alapvető célkitűzése, mely a legszélesebb körű gyermekismeretre épül. Differenciáló személyiségfejlesztésünk alaptörvénye: minden gyermek önmagához képest fejlődjön!

Szép emberi tulajdonságokat, egymást tisztelő, megértő, segítő, helyes viselkedési normák alapjainak lerakására törekszünk, szeretetteljes, de következetes, játékos pedagógiai módszerek alkalmazásával.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik:

- Ismerik és tudják saját testi és szellemi értékeit, tisztában vannak hiányosságaikkal, önismereti fejlődésük jó irányba halad.
- Az óvodáskor végére a gyermekek a különbözőségekkel természetes módon élnek együtt, koruknak megfelelő mértékben empátikusak, szolidáris játszótársak, csoporttársak.
- A jóra és szépre fogékonyak, érdeklődőek, nyitottak
- Saját egészségüket értéknek tekintik. Szeretik és igénylik a mindennapi, változatos mozgást, a rendszeres szabad levegőn való tartózkodást. Megtapasztalják, megtanulják az egészséget megőrző, helyes táplálkozási szokások alapjait.
- Bátran és jól tájékozódnak, kreatívak.
- Együttműködők, jó kapcsolatteremtő és kommunikációs képességekkel rendelkeznek, szüleiket, környezetüket tisztelik.
- Személyiségükből, ismereteikből eredő, elért tudásukat képesek bármikor, bármilyen megváltozott körülmények között biztonsággal, bátran, gátlások nélkül alkalmazni.

Pedagóguskép, pedagógiai munkával kapcsolatos elvárásaink

Az óvodapedagógus viselkedése, magatartása, egész lénye, személyisége minta a gyermek számára.

Pedagógusképünk kialakításában, formálásában az alábbi kiemelt óvodapedagógiai kompetenciák kapnak hangsúlyos szerepet:

- képesek a gyermeki személyiség fejlesztésére,
- az egyéni igényekre és fejlődési feltételekre tekintettel elősegítik a gyermekek értelmi, érzelmi, testi, szociális és erkölcsi fejlődését,
- a sajátos nemzeti hagyományok és az egyetemes emberi értékek elsajátítását segítik.

Pedagógiánkat az inklúzió jellemzi, mely lehetőséget nyújt a szabad személyiség kibontakoztatására, a befogadásra, elfogadásra és differenciálásra.

Feladataik ellátását a mindenkor érvényben lévő törvényi szabályozások határozzák meg, a pedagógiai programunk tartalmi elemei, valamint személyre szabott munkaköri leírása.

- Belső igénye legyen a saját szakmai munkája iránt, vegyen részt önfejlesztéseken, folyamatosan értékelje munkáját, szakmailag legyen nyitott, újabb célokat tűzzön ki maga elé.
- Szakmai tájékozottságát tartsa magas szinten. Rendszeresen vegyen részt továbbképzéseken, tájékozódjon törvényi szabályozás változásairól.
- Legyen nyitott és aktív az új módszerek alkalmazásában, segítse az intézményi innovációt. Az intézmény magas szakmai színvonalát fenntartó és továbbépítő munkában aktívan vegyen részt: kutatások, ötletek.
- Tudatosan tervezzen a pedagógiai programmal koherensen hosszabb és rövidebb távra egyaránt. Pedagógiai munkában érvényesülnek a didaktikai alapelvek
- Komplex módon vegye figyelembe a pedagógiai program minden elemét
- Pedagógiai céljai legyenek összhangban az ONOAP és a Pedagógiai programmal
- Ismerje és használja célszerűen az IKT eszközöket
- A pedagógus példamutató viselkedésével erősítjük a gyerekek szociális viselkedési formáit
- Alkalmazza a differenciálás elvét.
- Ismerje fel a gyermekek tanulási és magatartási problémáit és szükség esetén forduljon szakemberhez és közösen szabjanak fejlesztési irányt.
- Alakítson ki családias hangulatú teret, a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése érdekében.

- A gyermekek személyiségének fejlesztésénél vegye figyelembe az egyéni fejlődési ütemet
- Ismerje fel a személyiségfejlődés nehézségeit, nyújtson segítséget, ha szükséges kérjen szakembertől segítséget
- Biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések fejlesztésének segítésére
- Teremtsen érzelmi biztonságot és elfogadó légkört. Biztosítson minden nap lehetőséget a beszélgetésre és mutasson példát a kommunikációra az egymással való odafigyelésben. Értékközvetítő tevékenysége legyen tudatos. Jellemezze nyitottság, együttműködés, érzékenység
- Rendelkezzen tudatosan alkalmazott, gazdag értékelési eszköztárral
- Az értékelés egyénre szabottan történjen, figyelembe véve a nevelési helyzetet és szituációt
- Törekedjen a folyamatos, pozitív visszajelzésekre. Az értékelésnél vegye figyelembe a gyermek önmagához mért változását.
- Pozitív szándékú megerősítéssel segítse a gyermek önértékelésének kialakulását. Törekedjen a visszajelzés hitelességére, ösztönözze a gyermeket az egészséges én-kép kialakítására.
- Nevelő munkájában érvényesüljön a kulturált nyelvhasználat és a tiszteleten alapuló kommunikáció
- Tükröződjön az egyes dokumentumokban és reflexiókban a speciális tantervi, szaktárgyi és pedagógiai tudása (pl.: az atipikus fejlődés konkrét elemei, jellemzői, annak hátterében meghúzódó jelenségek). Alkalmazzon a szakértői véleményekhez, egyéni fejlesztési tervekhez igazodó specifikus fejlesztési módszereket, eljárásokat. Legyen képes az egyén és a csoport szintjén a gyermek kompetenciahatárainak figyelembe vételével, az információfeldolgozás, önálló tanulás módszerének kialakítására. Az alkalmazott pedagógiai, gyógypedagógiai módszerek támogassák a kompetenciafejlesztést, illetve szükség szerint az adott fogyatékosági területre vonatkozó fejlesztést.
- Komplex módon vegye figyelembe a pedagógiai program minden elemét. Legyen képes differenciálni pedagógiai tervező munkájában, a gyermek a gyermekcsoport több szempontú megközelítése alapján. (Előzetes tudás, motiváltság, életkori sajátosság, környezet.) Foglalkozásait a célnak megfelelően, logikusan építse fel. A pedagógiai folyamatok tervezésében ötvözze az általános didaktikai alapelveket a speciális gyógypedagógiai tartalmakkal, alkalmazkodva neveltjei életkori, ismeretbeli, képes-

ségbeli és attitűdbeli sajátosságaihoz. Gondolkodjon többféle módszertani megoldás-ban.

- Pedagógiai munkájában folyamatosan fordítson figyelmet a BTM és az SNI gyermekek szükségleteire. (Pl.: tervezzen gyakorlatorientált, lépésekre bontott, a valóság közvetlen megtapasztalásán alapuló ismeretátadást.)
- Alakítson egymást segítő gyermekpárokat. Legyen tudatában, hogy a gyermekközösség erősítése különös hangsúlyt kap integráltan nevelt SNI gyermekek befogadása esetében. Biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések fejlesztésének segítésére.
- A kiemelt bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint működjön együtt a gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse.
- Mozdítsa elő a gyermek, erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,
- Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszereztetre nevelje a gyermekeket,
- A szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a gyermek óvodai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az óvoda döntéseiről,
- A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.
- A gyermekek, és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát, és jogait mara-déktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.
- A gyerekek egymás közötti értékelésében a pozitívumok hangsúlyozását támogassa. Használja ki a differenciálás lehetőségét az egyéni különbségek figyelembevételével a feladatmegosztás során. Járjon el körültekintően a gyermek értékelése során, mérlegelje értékelésének az adott gyermekre gyakorolt hatásait. A világos, objektív kritériumrendszeren alapuló visszajelzéseiben a gyermek önmagához viszonyított változását értékelje. Vegyen észre, dicsérjen minden pozitív változást.

- Nevelő munkájában érvényesüljön a kulturált nyelvhasználat és tiszteleten alapuló kommunikáció. Különböző szakmai szituációkban legyen képes nyílt és hiteles kommunikációra a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően, legyen képes felismerni és értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni. Szülőkkel való kommunikációja korrekt, őszinte és empatikus legyen.
- A pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- Pontosan és aktívan vegyen részt a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
- Megőrizze a hivatali titkot,
- Hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- A gyermek, érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel
- Negatívumok helyett sikerek kiemelése. „Amit még nem tudunk csinálni, meg lehet tanulni”

ÓVODÁNK HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI:

Az óvodánk helyi nevelési alapelvei:

- Elsődlegesnek tartjuk a gyermekek egyéni megismerését, személyes igényeik, szükségleteik kielégítését.
- A gyermekek személyiségfejlődését az életkornak megfelelően játékkal, sokféle élményt, tapasztalatot nyújtó tevékenységi lehetőség biztosításával segítjük
- A gyerekek egyéni sajátosságaira, érdeklődésére építjük képességeik fejlesztését
- Nevelőmunkánk központi eleme az egyéni bánásmód és a gyerekek differenciált fejlesztése
- A gyerekek aktivitását és önállóságát ösztönözzük
- Kiemelt figyelmet fordítunk a kommunikációs képességek és a szociális kompetenciák fejlesztésére
- Óvodai életszervezésünk biztosítja a gyermek egyéni, kiscsoportos és csoportban történő tevékenykedését
- Lehetőséget nyújtunk az önálló és az együttműködést kívánó tanulási szituációkra
- Rendszeresen figyelemmel kísérjük, követjük a gyermekek fejlődését
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztését és a tehetségnevelést egyaránt fontosnak tartjuk.

Óvodai nevelésünk megalapozza az önálló tanulást segítő képességek, a kommunikációs és a szociális kompetenciák fejlődését, ezzel segítve a gyermekeknek az óvodából az iskolába való átmenetet. Integrált nevelés keretében biztosítjuk a többi gyerekekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelését, valamint a beilleszkedési-, a magatartási nehézségekkel küzdő, a hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, az esélyegyenlőséget.

Óvodánk nevelési koncepciója

Óvodai pedagógia programunk elkészítésekor az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett figyelembe vettük a Nemzeti etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvét is.

Környezeti nevelés, környezetünk védelme:

Falunk földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően jó lehetőségeink vannak a természeti környezet megismerésére és a természetvédelemre. Séták, kirándulások alkalmával megismerkedhetnek a gyerekek közvetlen környezetükön kívül tágabb környezetükkel is, aktívan részt vehetnek a természet védelmében, gondozásában. Szűkebb környezetük gondozása, a kert ápolása közben folyamatában figyelhetik meg a természet változásait, bővíthetnek egyéb ismereteik is.

Nemzetiségi nevelés:

Községünk nemzetiségi voltának köszönhetően óvodánk német nemzetiségi óvodaként működött éveken át. Bár 2015 óta nem nemzetiségi az óvoda, de továbbra is fontos feladatunk a német nemzetiségi származású gyermekek nemzeti tudatának erősítése, a hagyományok gyűjtése és őrzése és ezek megismertetése a gyerekekkel és a szülőkkel.

Az etnikai kisebbség nevelése

Óvodánkban a cigány etnikumú gyerekek aránya magas. Ezek a gyerekek sokkal több szeretetteljes törődést igényelnek. A fejlődésükben elmaradott gyermekeket differenciált foglalkoztatásokkal próbáljuk felzárkóztatni, hogy az iskolába kerülésükkor minél kevesebb hátránnyal indulhassanak.

Sok gyerek van elmaradva a gondozási szokások és az egészséges életvitelre nevelés területén is. A szülőkkel való szorosabb kapcsolattartás, a háziorvossal, és a védőnővel, valamint a családgondozóval való együttes meggyőzés elősegítheti a gyermekek szokásainak otthoni kialakítását.

Anyanyelvi nevelés

Anyanyelvünk ápolása, őrzése egész életünkben feladatunk. Az anyanyelvi nevelés az egész óvodai nevelés folyamatot áthatja. Tapasztalataink szerint a gyerekek keveset beszélnek, nyelvi kifejezőképességük alacsony szinten áll, szókincsük kevés. A gyerekek anyanyelvének fejlesztésére az óvodai élet egész folyamatában lehetőség van. Minden tevékenység, akár kötött, akár kötetlen, bármilyen az óvodai élet keretein belül zajló foglalkozás lehetőséget nyújt a gyermekek anyanyelvének fejlesztésére. Ezeket a lehetőségeket kihasználva az óvodapedagógusoknak meg kell ragadniuk minden alkalmat arra, hogy a gyermekek beszédét fejlesszék,

anyanyelvüket ápolják, és mindezt tegyék úgy, hogy saját magukat mindenkor modellként állítsák a gyermekek elé. Az óvónők használják a bábozás és dramatizálás eszközét mesélésnél. A gyermekek életkori sajátosságához igazodva a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit, hagyományait egyaránt használja fel az óvónő. Szabadidőben nyelvi játékokkal, nyelvtörőkkal, szókincsbővítő gya-korlatokkal fejlesztheti az óvodapedagógus a gyermekek beszédét. Fontos feladatunk, hogy közvetlen kontaktust teremtve a gyerekekkel megszerettessük anyanyelvünket, bővítsük szó-kincsüket, javítsuk beszédképességüket, megszerettessük velük a beszédet, mint a kapcsolatteremtés elsődleges formáját, remélve hogy majd szívesen és szépen beszélő felnőttek nevelődnek belőlük.

Kiemelt nevelési elveink:

- a kisgyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása az óvodai nevelés egész esz-köz rendszerével.
- A gyerekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, az egyéni képességek kibontakoztatása.
- A gyermeki személyiség folyamatos fejlesztése során, személyiségének tisztelete, elfogadása és megbecsülése.
- A játék elsődlegességének kihasználása az óvodai fejlesztés folyamán.

Helyi adottságokból és igényekből fakadó elveink:

- Egészséges életvitelre nevelés, higiénés szokások kialakítása.
- Környezetvédelemre nevelés, környezetünk megismertetése.
- A nemzetiségi nyelven keresztül nemzeti tudatuk kialakítása.
- A cigány származású gyermekek beilleszkedése, szükség szerinti differenciált foglalkozásokkal felzárkóztatásuk.
- Az anyanyelv fejlesztésén keresztül a kommunikáció képességének kialakítása.

Az óvoda helyi nevelési értékei:

A fenntartó felé:

Programunkkal magas színvonalon valósítjuk meg:

- az alapító okiratban meghatározott alaptevékenységeket.

A szülők felé:

Programunkkal elősegítjük:

- a családi nevelés kiegészítését, esetenként a hátrányok kiegyenlítését, a családhoz illesztett segítségnyújtás megoldásait, a gyermekkor örömteli megélését;
- a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatását;
- az eredményes iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérését

A nevelőtestület, munkaközösség

felé: Programunkkal megvalósítjuk:

- a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatását;
- az egyenlő esély elvének biztosítását;
- a gyermeki jogok és alapvető szabadságuk tiszteletben tartását, megerősítését;
- a gyermekekről való gondoskodást és különleges védelmet;
- az intézményben dolgozó óvodapedagógusok ismereteinek, tapasztalatainak, innovatív pedagógiai törekvéseinek és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülését;
- a családokkal, szülőkkel, a nevelés valamennyi résztvevőjével való kölcsönös, pozitív attitűdök kialakulását.

Az alkalmazotti közösség felé:

Programunkkal lehetőséget adunk:

- az igényes nevelőmunka végzésére;
- a személyes pedagógiai adottságok, képességek hasznosítására;
- a színvonalas pedagógiai munka közvetlen és közvetett segítségével.

Az elvek megvalósításához az óvodának elő kell segítenie :

- a gyermekek harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését,
- készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik fejlesztését
- érzelmi és akarati tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztését,
- erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére nevelését,
- a magánérdeket a közérdekeivel összeegyeztetni képes emberek, felelős állampolgárok nevelését,
- a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozását és a tehetség-gondozást.

Az óvodánk helyi nevelési célkitűzései:

Programunk természetesnek veszi a gyerekek közötti különbségeket, különös tekintettel van az énféjlődésre, a hátrányok leküzdésére, a tehetség kibontakoztatására, az esélyegyenlőség biztosítására, az óvoda-iskola közötti átmenet segítésére. Integrált nevelés keretében biztosítjuk a többi gyerekekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelését, valamint a beilleszkedési-, a magatartási nehézségekkel küzdő, a hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését. Nevelésünk célja: a gyerekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése, sokféle tevékenységi lehetőség biztosításával, a gyerekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlődési üteméhez, igényeihez, szükségleteihez igazodva. Célunk olyan gyerekek nevelése, akik énerősek, pozitív énképpel, önbizalommal rendelkeznek, elfogadóak, meg-egyezésre képesek, együttműködési, probléma-megoldási képességük fejlett, kommunikáció-juk nyílt, viselkedésük természetes, helyzethez adekvát, önfegyelmük fejlett, érdeklődésük széleskörű belsőmotiváltságuk fejlett, önállóak, aktívan tevékenykedők, pozitív a viszonyuk a személyekhez, élményekhez, tárgyakhoz, tevékenységekhez, normákhoz, értékekhez, a más-ságot tiszteletben tartják.

Az óvodai nevelés törekszik arra, hogy a gyermekek személyiségfejlődésének alakulása megfeleljen társadalmunk követelményeinek és a családi neveléssel együtt elért eredmények megalapozzák az iskolai nevelést.

A sokoldalú nevelő munkának át kell fognia a gyermeki személyiség egészét, és az érzelmi biztonság burokszerében biztosítani kell mind a testi, mind az értelmi, mind a közösségi fejlődést.

Tervszerű és tudatos pedagógiai munkánk eredményeként el akarjuk érni, hogy a gyermekek:

- szívesen járjanak óvodába, érezzék jól itt magukat;
- közösségi élményeik, szokásaik jelentősen gazdagodjanak;
- egyéni készségeik és képességeik eredményesen fejlődjenek;
- alakuljanak ki kulcskompetenciáik, melyek révén váljanak alkalmassá a sikeres iskolai tanulás megkezdéséhez.

A nemzeti és etnikai kisebbségi nevelés célja:

Az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően biztosítsa a kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését, törekedjék a kulturális hagyományok átörökítésére és az anyanyelv tanulási igény kialakítására.

- Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, segíti a gyermeket a nemzeti identitástudat és keresztény kulturális értékek megbecsülésére
- A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozók óvodai nevelése keretében biztosítani kell a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését.

ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI, TEVÉKENYSÉGEI:

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése; - a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása:

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket;

- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek;
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit; nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszer megalapozását.

A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanya-golt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos tö-rődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus gyógypeda-gógus, konduktor stb.) közreműködésével.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezet-
tel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

Az óvodai nevelésünk feladatai a gyermek személyiségének fejlesztése területén:

Az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia. A gyermeket – mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A gyermeknek sajátos életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Mindezeket figyelembe véve kell személyiségformáló feladatainkat megfogalmaznunk, melyek az óvodai élet egészét áthatják.

Óvodánkban „Boldogságórákat” tartunk, és csatlakoztunk a Boldog Óvoda programhoz is. Ez a program a gyermekek lelki jólétével foglalkozik és kiegészíti az óvodai nevelést, segít abban, hogy könnyebben tudjanak szembenézni a kihívásokkal és képesek legyenek megbirkózni a problémákkal. A foglalkozásokon olyan játékos tevékenységeket végzünk és beszélünk meg, melyek segítségével észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat. Az a cél, hogy boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező óvodásokká, iskolássá, majd felnőtté váljanak. A teljes boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll melyeken keresztül a gyermekek megismerik azokat a dolgokat, amin keresztül boldogabbak és elégedettebbek lehetnek.

Mindenekelőtt szem előtt kell tartani, hogy minden gyermek külön egyéniség, teret kell adni a gyerekek én tudatának kialakulásához. A nemzeti kisebbséghez tartozó gyermekek személyiségében ki kell alakítani a nemzeti hovatartozás érzését.

A személyiségfejlesztés alapvető eszköze a játék. Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élmény gazdag feladatai, játécai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. A feladatok játékos, vidám, kreatív formát öltenek, melyek a havi boldogságfokozó témát bontják ki, és gyakorlatban fejlesztik az optimista gondolkodást, tapasztalati tanulás útján.

Gyermekeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak

Közösségi nevelés, szocializáció, közösségi életre történő felkészítés:

A gyermek számára az óvodába lépés óriási környezetváltás, az új körülmények az alkalmazkodás, beilleszkedés képességét feltételezik a gyermeknél. Ennek érdekében jelenik meg a fokozatos beszoktatás. A beszoktatás kétirányú folyamat. Egyrészt a gyermeknek alkalmazkodnia kell a közösségi élet szabályaihoz, el kell fogadnia az új környezetet, másrészt a környezetnek (csoportban dolgozó felnőttek, gyerekek) befogadóvá kell válnia.

Feladatok: - az óvónő

- vegye figyelembe, hogy a szociális tanulás a gyermek születésekor a családban kezdődik, erre alapozva pozitív hatások biztosításával fejlessze a gyermeket.
- nyújtson megfelelő érzelmi biztonságot.
- segítse a társas kapcsolatok kialakulását, és a felnőttekhez való jó viszony fejlődését.
- alakítson ki biztonságos, barátságos, derűs légkört.
- a napirendet az egyéni szükségletek szempontjából is megfelelően alakítsa.
- hasson mindig pozitív modellként a gyerekekre.
- a gyerekek személyiségfejlesztésén belül az egyént szem előtt tartva fejlessze közösségi érzésüket.
- fejlessze a gyermek önértékelését a mindennapok feladatain keresztül is.
- kövesse figyelemmel az egyes gyermek érzelmi jelzéseit.
- könnyítse meg a gyerekek beilleszkedését az óvodába, a családdal e tekintetben már óvodába lépés előtt vegye fel a kapcsolatot, és ezt folyamatosan tartsa is fenn.
- miközben felfedezi környezetét, ismerje meg a közösséghez való tartozás élményét, a nemzet, a család és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Tevékenységek: - a gyermek

- közös játék, közös ismereteket gyűjt szabadidőben és szervezett formában.
- közös élményszerző sétákon, kirándulásokon vesz részt.
- a csoport érdekében végez feladatokat, megbízásokat.
- a napirend szerint tevékenykedik.
- alkalmazkodik a különböző helyzetekhez.
- ünnepeken, ünnepélyeken részt vesz.
- távlatokkal, hagyományokkal ismerkedik.
- ajándékokat készít különböző alkalmakra.
- ismerkedik az óvónő irányításaival, megpróbálja elfogadni a szabályokat.

A fejlődés jellemzői – az óvodáskor végére

- a kialakult szokások igényévé válnak.
- a közös tevékenységekben aktívan részt vesz.
- a kívánt magatartási formák szerint viselkedik.
- észreveszi, ha valaki segítségre szorul.
- érdeklődik hiányzó társai és a felnőttek iránt.
- türelemmel meghallgatja társait és a felnőtteket.
- tisztelettel viselkedik a felnőttekkel.
- az óvodában a tevékenység adta helyzetnek megfelelően viselkedik.
- örül a közös sikernek, ébredzik közösségi tudata.
- együtt érez társaival, felfigyel a szokatlan viselkedésre.
- kialakul önbizalma.
- érzelmileg és értelmileg elfogadja az óvónő útmutatását.
- képes együtt működni, önálló véleményt mondani.
- szociális téren is érett az iskolába lépésre.

Módszertani alapelvek:

- napirend és szokásrendszer felállítása, biológiai és pszichés szükségletek kielégítése érdekében a feltételek megteremtése.
- az én-tudat erősítése, fejlesztése, mely a társas kapcsolatok elősegítése, a tűrőképesség és a konfliktusmegoldó képesség alakítását és gyakorlását segíti
- a játékszerepek és az ezzel kapcsolatos viselkedésformák gyakoroltatása
- az óvodapedagógus közösségi nevelését az egyéni bánásmód figyelembe vételével irá-nyítsa.
- a szűkebb környezetük megismertetésén és megszerettetésén túl hazaszeretettre is ne-veljen.
- fejlesztési munkájában legyen következetes.

A közösségi nevelés és szocializáció kapcsolata más nevelési területekkel.

Szoros kapcsolatban van a tanulással, mert a tanulási folyamatok sok közösségi tulajdonságok fejlesztésére adnak lehetőséget.

A játék különböző formáiból, a szabadidős tevékenységek alatt jól lemérhető a gyermek szocializációs szintje, és az otthonról hozott nevelési elvek.

A munkára nevelés, ezen belül a naposi munka, közösségi munka, szoros a kapcsolata e területtel.

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉNEK, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE ÓVODÁNKBAN:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki – sajátos nevelési igényű (SNI), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTM), illetve kiemelten tehetséges.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek körébe tartoznak még a hátrányos helyzetű (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek is.

Az óvodánkba bekerülő – fent említett gyermekek esetében – a gyermekek esélyegyenlőségét biztosítjuk a gyermekek integrált nevelésének és az egyenlő bánásmód elvének érvényesülésével, melyeket a következő intézkedésekkel valósítunk meg:

- partnerközpontú együttműködéssel (család, szakszolgálat, egészségügyi intézmények, iskola, fenntartó, gyermekjóléti szolgálat, hatóságok, stb.);
- szakmai továbbképzések irányultságával;
- gyermekvédelmi feladatok maradéktalan ellátásával;
- iskolaválasztás előkészítésével, segítségével.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünket – a később megfogalmazott gyermekvédelmi tevékenységünkön kívül – az alábbiak figyelembe vételével valósítjuk meg:

- a gyermekek viselkedésében történő változás észrevétele, azonnali segítségnyújtás;
- rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése;
- életvezetési tanácsok ajánlása;
- a gyermekek aktuális lelki, fizikai állapotához alkalmazkodó pedagógiai attitűd;
- a gyermek fejlettségéhez igazodó speciális egyéni bánásmód;
- elfogadó, toleráns, empatikus óvónői attitűd;
- lehetőség és szükség szerinti speciális eszközök beszerzése.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

A szociális hátrányok enyhítését segítik elő pedagógiai programunkban „A gyermeki tevékenységformák” valamint a pedagógiai programunkban általánosan megfogalmazottakon felül az óvoda heti és napirendje is.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása

- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- Differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, cigány irodalom, a cigányság története
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- A családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- Neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül

Az SNI gyermekek esetén – az előzőekben felsoroltakon kívül – a hátrányok csökkentését szolgáló, speciálisan fejlesztő tevékenységünket mindenkor a gyermek adott állapotának, az aktuális törvényeknek és vonatkozó rendeleteknek megfelelően látjuk el.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése:

A kedvezőtlen szociális, gazdasági hatások, az érték és a normaválság miatt növekszik a társadalmi feszültségszint, egyre szembetűnőbb a szociális alapú társadalmi rétegződés, ami a családok életminőségében, életvezetésében érhető tetten, s a gyermekekre vetődik le úgy, hogy szociális válsághordozóvá válnak. A családok életszínvonalának drámai csökkenése veszélybe sodorhatja a gyermekek fejlődését, testi és lelki egészségét. Problémát okozhat még a család, a szűkebb társadalmi környezet elhanyagoló nevelése, a családi konfliktus.

Szervezési célok, feladatok:

- Minden HH és HHH gyermek 3 évesen óvodába kerüljön
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása: folya-matszabályozás, együttműködés.
- Az óvoda körzetében valamennyi HHH 3-7 éves gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű óvodáztatással tudatos óvodai nevelő, fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyét az iskolakezdéshez
- Integrációt elősegítő óvodai légkör, intézményvezetés.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása: naprakész nyilvántartás, családlátogatás, együttműködés a családsegítővel, hiányzás minimalizálása segítségnyújtás
- Kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Óvodáskor végére minden gyermek rendelkezzen az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességekkel, készségekkel

Tehetséggondozás:

Mindenki lehet valamiben tehetség, keressük meg!

A tehetség lehet:

- intellektuális
- speciális: művészeti, zene, tánc, manuális, kapcsolatteremtő....
- kreativitás
- érzelmi
- kapcsolatteremtő

A tehetségfejlesztés kritikus pontjai:

- A tehetség azonosítása, felismerése
- A programok célkitűzései
- Szervezeti formák
- Gazdagítás, dúsítás
- Nevelőtestületi munkamegosztás, speciális funkciók
- Együttműködés a családdal.

Az óvodáskor igazán „csak” alapozásnak tekinthető: mindenekelőtt a megfelelő érzelmi fejlődést kell biztosítani azzal, hogy törődünk a gyermekkel, és engedjük őket játszani. Ebben a korban még nem szabad elkülöníteni a „tehetségesnek” látszó gyermeket, mert ebből sok probléma adódhat.

A tehetséggondozás alkalmazott módjai:

- Az „Egyéni fejlődés nyomon követése” dokumentumban jelölt „erőségekre” épített differenciált feladatadás, valamennyi érintett tevékenységi területen. Tehetségműhely működtetése mozgás, kézműves technikák, zeneovi, dramatikus játékok.
- Óvodás gyermekeink rendezvényeken, rajzversenyen, sport- és környezettudatos életmódhoz kapcsolódó rendezvényeken való részvétele.
- A mozgásban kiemelkedőket különböző óvodán kívüli sportfoglalkozásokra irányítani.
- Minden gyermekben próbálja megtalálni azt, amiben az tehetséges.
- Biztosítsa a kiemelt tehetségű gyermekek igényeinek kielégítését.
- Céltudatosabb, tervezettebb, hatékonyabb, komplexebb nevelőmunka.
- Eszközök, lehetőségek, idő, választás szabadságának biztosítása.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveink:

Pedagógiai programunk alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza, az egészséget választó képességét kifejlessze. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Egészségnevelési területeink:

- a testi egészség: gondozás, ápolás, edzés, mozgásfejlesztés
- a lelki egészség: értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása)
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítség stb.)
- az egészségvédő képesség fejlesztése.
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása,
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny nevelési módszer)
- az óvoda-egészségügyi szolgálattal való együttműködés

Feladataink:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;

- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegség-megelőzés
- az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése
- egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezet-tudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Ebben az egészségnevelési feladatrendszerben az esélyegyenlőség is kifejezésre jut.

Egyes társadalmi csoportoknak kevesebb lehetőségük van életmódjuk megválasztására, kisebb arányban vesznek igénybe egészség-ügyi vagy közoktatási közművelődési szolgáltatásokat, a munkanélküliség következtében beszűkült életlehetőségeik adódnak, egészségtelen lakáskörülmények között élnek stb. A szegényebb, kulturálisan elmaradt társadalmi csoportoknak nem igen marad más választásuk, mint az adott szociális állapotuk minimális szinten tartása. Tovább fokozza kedvezőtlen helyzetüket a problémák halmozódása, egymásra hatása, összegződése, fokozódása. A szegénység mellé szegődhetnek krónikus betegségek, a gyermekek nevelési költségének magas szintjére emelkedése, a családba befurakodó káros szenvedélyek és mindezek összegzett hatása.

Mindezekre gondolva az óvodai egészségnevelés programját, a szülőkkel való bánásmódot, a táplálkozási ajánlásokat, az otthoni életmódra vonatkozó tanácsokat az óvodásgyermek családjának egészségi esélyeihez kell szabnunk. Az egészségi szükségleteket és lehetőségeket a nevelési tanácsadásaink során tüzetesen kell mérlegelnünk, megtalálva a legjobb lehetőséget arra, hogy a szülőket képessé tegyük az egészségesebb életmód követésére.

Ezek színterei a mindennapi szemléletátadás mellett a különböző szülői találkozók, óvodai rendezvények. A gyermekek egészségfejlesztésében irányadó a pedagógiai program mellékleteként megtalálható „Egészségfejlesztési program”

A környezettudatos magatartás kialakulása, - ahol tekintettel vagyunk a fenntartható fejlődés szempontjaira, a természeti források védelmére - hosszú, sokoldalú folyamat, a gyermekkor-

ban elkezdett fejlesztés döntő hatású. A pedagógus feladata a gyermekek magatartásának, tudásának, attitűdjeinek, értékrendjének, érzelmi viszonyulásainak, szokásainak formálása. A pedagógus feladata a megfelelő minta adása.

Környezetünk egységes egészként vesz körül bennünket, melyet különböző szempontok szerint szoktunk értelmezni és felosztani. Beszélhetünk természeti, társadalmi, technikai környezetről, de feloszthatjuk az alapján is, hogy külső vagy belső környezetünkről vagy természetes és mesterséges, ember alkotta környezetünkről gondolkodunk. A területekhez különféle nevelési feladatokat rendelhetünk. Az óvodai környezeti nevelés bővebben megtalálható a pedagógia program „A fejlesztés tartalmi eszközei” fejezetében.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

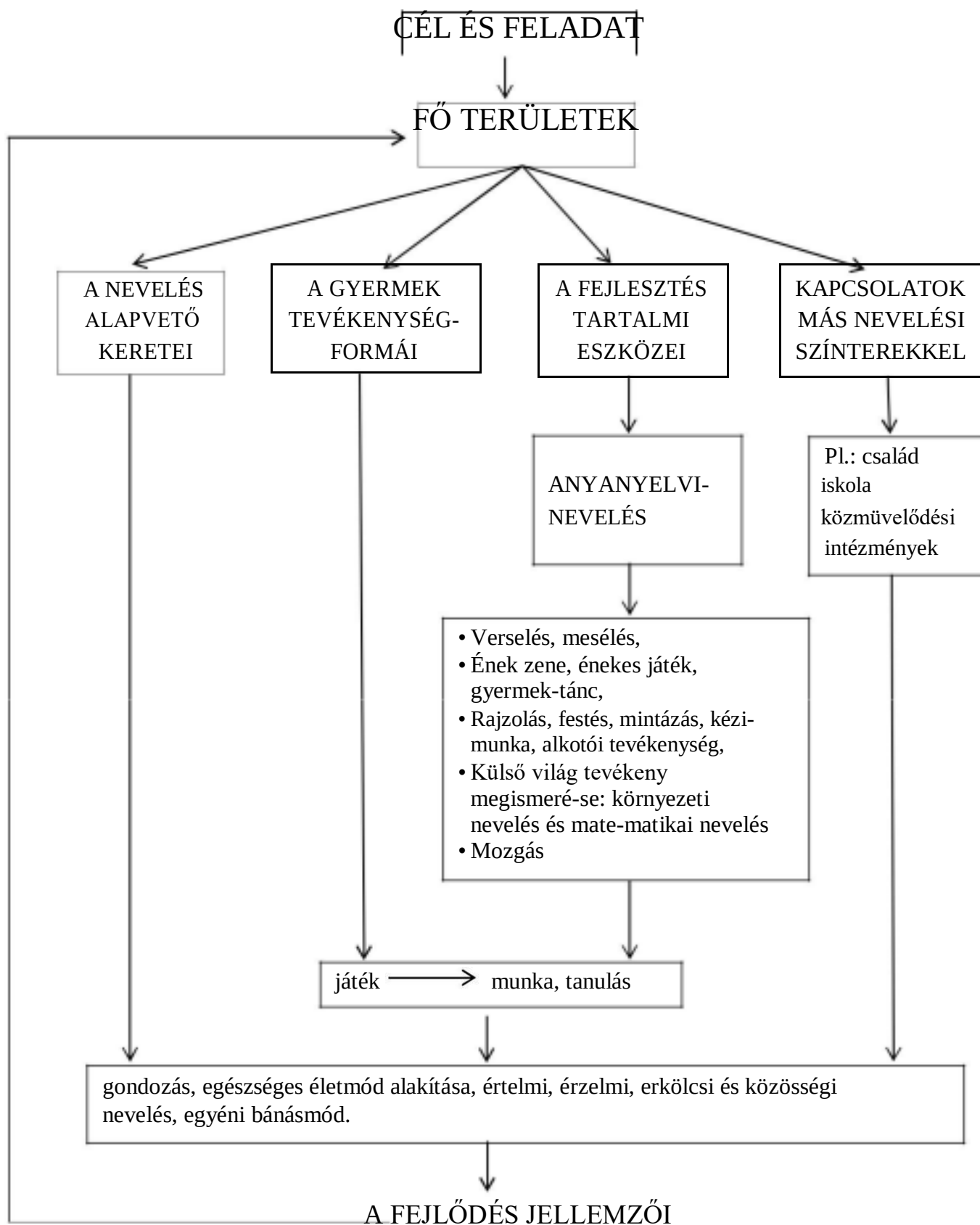
Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

- Az átlagtól pozitív irányba eltérő gyermekek képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése tehetséggondozás.
- A községben élő valamennyi hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek hároméves korban történő beóvodázásához az érintettek felkutatása a védőnő segítségével
- Az óvodába jelentkező valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felvétele, a minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése
- A hátrányos helyzetű gyermekek számára valamennyi őket megillető kedvezmény biztosítása
- A Gyermekjóléti Szolgálattal napi kapcsolat kialakítása, közösen keressük a megoldásokat a problémák kiküszöbölésére
- A hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel való új együttműködési formák keresése, az együttműködési lehetőségek kiszélesítése bevonása a napi tevékenységbe)
- A csoport Szülői Munkaközösségeibe a hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek bevonása, képviselőjük biztosítása

- A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai felé jelzés a hátrányokról, képességbeli hiányosságokról
- A képességmérés során feltárt hiányosságok terápiás kezelése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek a gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlettségének, szükségleteinek megfelelő pedagógiai eszközökkel, módszerekkel a hátrányokból eredő lemaradások ellensúlyozása, egyéni képességfejlesztés
- Valamennyi óvodai „szereplővel” a másság elfogadtatása
- Az otthon és az óvoda világának találkozásával, az egymás kölcsönös elfogadásán és tiszteletén alapuló nevelőpartneri viszony kialakítása , család-orientált szemlélet kialakítása
- Az óvodavezető felelős azért, hogy a kolléganők tudatában legyenek az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsák a diszkriminációmentes nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programokon részt vegyenek. Felelőssége a vezetőnek, hogy ismerje a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában;
- az intézményben folyó pedagógiai munka során a hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányainak kompenzálása, egyéni differenciált fejlesztéssel az eredményes felzárkóztatás elősegítése, esélyegyenlőségük előmozdítása,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai programokba történő bevonása, aktív részvételük biztosítása,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hozzásegítése a számukra kínált támogatások eléréséhez, a kedvezmények igénybevételeéhez
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek eredményes neveléséhez az alapvető feltételek megteremtése,
- korszerű, differenciáló módszertant és a kulcskompetenciák fejlesztését célzó programok alkalmazása,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása érdekében nyitott és együttműködő partneri viszony kialakítása a gyermekek szüleivel
- a teljesítmények értékelése során

- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön.

ÓVODAI NEVELÉSI RENDSZERÜNK

Óvodai nevelésünk működését a mellékelt módon fejtjük ki:

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek az anyanyelvi nevelés elsődlegességét és mindent átható voltát elismerve átszövik a nevelés egész rendszerét.

Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését, a gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében.

A rendszer elemei:

- a nevelés alapvető keretei:
 - gondozás, egészséges életmód alakítása,
 - értelmi, érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés,
 - egyéni bánásmód.
- a gyermek tevékenységi formái:
 - játék,
 - munka,
 - tanulás.
- a fejlesztés tartalmi eszközei:

ANYANYELVI NEVELÉS - a kommunikáció alapja, ezáltal a fejlesztés alapvető eszköze.

- Verselés, mesélés, népi hagyományok, magyarság történetét feldolgozó mondavilág
 - Ének zene, énekes játék, gyermektánc,
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, alkotói tevékenység,
 - Külső világ tevékeny megismerése: környezeti és matematikai nevelés
 - Mozgás
- kapcsolatok más nevelési színterekkel:

Az óvodai nevelő munka sikerességét nagyban befolyásolják a nevelés egyéb színterei, fejlesztő munkája csak ezek szoros együttműködésével lehet érvényes.

E rendszer elemein keresztül érvényesülő hatások egysége és kölcsönhatása nélkülözhetetlen óvodánk nevelési céljainak elérésében.

Rendszerünk elemeinek rövid felvázolása

- A nevelés alapvető kerete:

A gondozás és az egészséges életmód alakítása.

Az egészséges életmód alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű, megalapozza a felnőtt életvitelüket. Az óvodai nevelésen belül feladata az óvodás gyermekek testi szükségleteinek kielégítése, mozgásfejlesztés, testi képességek fejlesztése, a gyermekek egészségének védelme, az egészségmegőrzés és testápolás szokásainak kialakítása az egészséges biztonságos környezetben belül, az egyéni sajátosságok figyelembe vételével. Célunk, egészséges életvitelt kedvelő, egészségesen élő, egészségüket, testüket óvó felnőttek nevelődjenek majd belőlük.

Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával speciális nevelés, korrekció. Fontos feladat a családdal való jó együttműködés kialakítása

Értelmi, érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, egyéni bánásmód

Óvónői modell felállításával, óvodapedagógusi irányítással, a vegyes korcsoport adta lehetőségeket kihasználva, az egyén fejlettségét figyelembe véve, az egyéni bánásmódot előtérbe helyezve, a napirend keretein belül fejleszti a gyermekek érzelmi világát, alkalmazkodó képességét, egymáshoz való pozitív viszonyát, szokásrendszerét, az összetartozás érzését önállóságát, együttműködő képességét, ezek által fejlődnek értelmi képességeik is.

- A gyermeki

tevékenység formái: A játék:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Fejleszti a gyermek mozgását, jó lehetőség a világgal való megismerkedésre, értelmi képességeik fejlesztésére.

Elősegíti a kreativitás kialakítását, és erősíti a viselkedési szabályokat. Fejlesztő hatását fokozzák a pozitív érzelmek, jól fejlődnek a játékban a gyerekek közötti társas kapcsolatok és az

együttműködés képessége. Elsődleges szerepe az örömszerzés. Játékában a gyermek feldolgozza konfliktusait.

A munka:

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok azonosságot mutató, azzal egybeeső munka, és munka jellegű tevékenység. Az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Többnyire külső irányítással folyik, célra irányuló tevékenység, a gyerektől belső fegyelmet, kötelezettség vállalást, és annak teljesítését igényli. Munkavégzés közben a gyerekek ismereteket szereznek, fejlődnek értelmi képességeik, felelősségérzetük.

Az óvodában a munka elsődlegesen a közösségért végzett tevékenység, hozzájárul a közösségi nevelés fejlődéséhez a társas kapcsolatok kialakításához, fejleszti a kitartást, önértékelést. A nevelés fontos eszköze.

A tanulás:

Folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szituált környezetben, az óvodapedagógus irányítása mellett fejleszti a gyermekeket.

Fejleszti a gyermek megfigyelését, emlékezetét, gondolkodását, a megismerésen keresztül kialakul a szemléletes képszerű gondolkodása, majd ezen keresztül a fogalmi gondolkodás.

A tanulási folyamat közben a gyerekek tapasztalatai rendeződnek, pontosabbá válnak érzékeléseik, észlelésük, megfigyelő képességük. Tartósabbá válik figyelmük, fejlődik emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejleszti beszédüket, képessé válnak a problémák felismerésére és megoldására.

- A fejlesztés tartalmi

eszközei: Az anyanyelvi nevelés:

Az anyanyelvi nevelés áthatja az egész óvodai nevelést. A szocializáció folyamatában a beszéd, a kommunikáció, a gyermek környezetével való érintkezésnek legfőbb eszköze. Az anyanyelvi nevelés által növekszik a gyermek tájékozódó képessége, tájékozottsága, fejlődik beszédképessége, anyanyelvi kultúrája, kifejezőképessége, bővül szókincse.

Nyelvi kommunikációs helyzeteken keresztül – melyek lehetnek szervezett és spontán szituációk – az egész óvodai élet folyamán fejlődik beszédképességük, anyanyelvi szókincsük, nyelvi tapasztalatuk.

A gyermekek anyanyelvének fejlesztéséhez elsődleges utánzási alapot ad az óvónői modell, mely az óvodai élet egészében jelen van.

Verselés, mesélés (irodalmi nevelés):

Az irodalom közege a nyelv, az anyanyelv gyakorlásának, fejlesztésének legjobb lehetősége. Megismerteti a gyerekeket a népi és irodalmi alkotásokkal, ezeken keresztül a gyerekek beszédét, beszédképességét fejleszti, bővíti szókincsüket. A népi költészetten és néphagyományokon keresztül felelevenednek régi szavaink, kifejezéseink.

Az irodalmi nevelés jó alkalom a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlesztésére. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait és feloldást, megoldást kínál, belső képalkotásra készíteti a gyermeket. Segít a személyes kapcsolatok kialakításában, fejleszti a gyermek erkölcsi érzékét.

Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc:

Megismerteti a gyerekekkel a zene, a mozgás, a ritmus és ezek összhangjának szépségét, a néphagyományokat, ezen keresztül erősíti nemzeti tudatukat. Fejleszti a gyermekek mozgáskultúráját, zenei hallását, zenei ízlését, esztétikai fogékonyságukat, ritmusérzéküket. Ezeken belül fejleszti még zenei emlékezetüket, zenei alkotókedvüket, alkalmazkodó képességüket. Az értelmén keresztül egyidejűleg az érzelmekre is hat. Átfogóan kapcsolódik a többi fejlesztési formához, áthatja az anyanyelvi nevelés, ezáltal fejlődik beszéd képességük, kifejező képességük, bővül szókincsük.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, alkotó tevékenység (vizuális nevelés):

A vizuális nevelésben maga a tevékenység és annak öröme a fontos, nem az eredmény. A vizuális nevelés a gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási komponálási, térbeli tájékozódó és rendező képességét.

Összetett, sokszínű nevelési terület. Segíti a gyermekek téri, formai és színeképzetének kialakulását. Fejleszti fantáziájukat, képi gondolkodásukat és kifejezőképességüket, esztétikai érzéküket, a szépre való fogékonyságukat, tájékozódó képességüket. Megismerteti a gyermekeket a különböző anyagokkal egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatását, bátorítva a tehetségeket.

Külső világ tevékeny megismerése:

Az óvoda szinte az első szintér, amikor a gyermek kiszakad az őt körülvevő világból, az otthonából és elkezd felfedezni tágabb környezetét, tapasztalatot szerez több téren is.

A környezet megismerésére nevelés

Az óvodai nevelés egészében érvényesülő feladat. A környezettel való ismerkedés a gyermek fejlődését alapvetően befolyásoló, az életkorral egyre táguló, az ismeretszerzésben alapvetően mélyülő folyamat. Bővíti a környező világgal kapcsolatos ismereteiket, fejleszti nyelvi kifejező képességüket, szépérzéküket, megfigyelőképességüket, gondolkodásukat, tájékozódó képességüket, természeti,- tárgyi,- emberi ismereteiket. A közvetlen megtapasztaláson és cselekedtetésen keresztül aktívan fejlődhet környezetalakítási tevékenységük, és a környezetvédelemmel kapcsolatos ismereteik.

Kialakítja, bővíti az egymáshoz, a természeti és társadalmi környezetükhöz való pozitív érzelmeiket.

Matematikai jellegű tapasztalatszerzés (matematikai nevelés)

A matematikai nevelés hozzájárul a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához. Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését. A matematikai nevelés hozzájárul a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához.

A környezet megismerése során szerzett élmények, tapasztalatok, a szervezett tevékenységek fejlesztik a gyermek mennyiségi, alaki, nagyság és térbeli érzéküket, tér,- sík,- és mennyiség szemléletüket, ítélőképességüket.

A közös feladat erősíti a csoporttudatot, miközben egyéni sikert biztosít, növeli a feladatvállalási kedvet, segíti az önkontroll kialakítását.

Az iskolai alkalmasság:

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

1. A gyermek belső érzése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges szintet.
2. Az iskolaérettségnek, az iskolai életre való felkészültségének testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül az egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodás kor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. /Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akkusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:
 - az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
 - megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
 - a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Az egészségesen fejlődő gyermek:
 - érthetően és folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat, /a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések is lehetségesek/ végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
 - elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét és címét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a

fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

- A szociálisan érett gyermek:
 - egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
 - feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- 3. A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

Óvodai munkánk során az a célunk, hogy óvodánkból minden téren megfelelően fejlett, az iskolai életre alkalmas gyerekek kerüljenek ki.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK TARTALMA:

A nevelés alapvető keretei:

Gondozás – egészséges életmód alakítása...

Feladatok:

- az óvónő gondoskodjon a tárgyi környezet megfelelő elrendezéséről, tárgyakról, esz-közökről.
- az óvoda környezetét, és udvarát formálja olyanná, hogy minél több időt tölthessenek a gyermekek a szabadban.
- biztosítson a folyamatos tisztálkodáshoz megfelelő feltételeket.
- biztosítsa a helységek megfelelő hőmérsékletét, szellőztetését, megfelelő méretű, biztonságos felszerelési tárgyait, eszközeit a gyerekek biztonságos fejlődéséhez.
- biztosítson megfelelő légkört a gyerekek jó közérzetéhez, egészséges életmódjának ki-alakulásához.
- gondozási feladatainál vegye figyelembe a gyerekek egyéni sajátosságait és különböző fejlettségüket.
- biztosítsa a szeretetteljes kapcsolatot, a testközelséget a gyerekek és az óvónő között.
- Vegye figyelembe a beilleszkedés és alkalmazkodás nehézségeit, könnyítse meg fokozatossággal is a gyermekek számára.
- támogassa, biztassa a gyermeket az önállósodásban, e folyamatban vegye figyelembe, hogy e téren a gyerekek különböző fejlettségi szinten érkeznek az óvodába.
- vegye észre, ha valamelyik gyerek beteg, gondoskodjon mielőbb a megfelelő ellátásáról.
- figyeljen fel a problémákkal küszködő gyermekekre, fogadtassa el a másságot, vegye fel a probléma megoldása érdekében a szülőkkel, és ha szükséges a megfelelő szakemberrel a kapcsolatot.
- működjék együtt a családdal a gyermek eredményes gondozása

érdekében. Tevékenységek:

- a gyermek gyakorolja a megfelelő testápolást és tisztálkodást.
- kielégíti alvás és pihenés igényét.
- kiszolgálja saját magát.
- megpróbál alkalmazkodni az óvónő által alakított helyes életritmushoz.
- gyakorolja a helyes kulturált étkezést és más a táplálkozással kapcsolatos feladatokat.
- ügyel a környezete rendjére.

- gyakorolja az öltözködést.
- irányítással edzi testét és kielégíti mozgásigényét
- ismerkednek testük jelzéseivel, kielégítik testi

szükségleteiket. A fejlődés jellemzői – óvodáskor végére:

- szükség esetén önállóan mosakodnak.
- használni tudják a fogmosó és tisztálkodó eszközöket, azokat rendben tartják.
- megfelelően használják a zsebkendőjüket.
- az önkiszolgálást természetes teendőként látják el.
- kulturáltan étkeznek, az evőeszközöket helyesen használják, vannak igényeik az étkezéssel szemben.
- igénylik az esztétikus, szép, tiszta környezetet, erre ügyelnek étkezésük is.
- önállóan és megfelelő sorrendben öltöznek.
- ügyelnek saját maguk gondozottságára, környezetük rendjére, észreveszik a rendetlen-séget, az eszközöket, tárgyakat óvják.
- bekötik cipőjüket.
- tisztában vannak testük jelzéseivel, kielégítik testi szükségleteiket.

az óvónő:

- serkentse a gyermeket önálló öltözködésre.
- biztosítsa a gyermek számára szükségleteinek kielégítését és a gyakorlás lehetőségét.
- figyeljen az otthonról hozott szokásokra, a korrekciót tapintatosan végezze.
- szokások betartásánál legyen következetes.
- törekedjen a helyes életritmus kialakítására.
- egészséges életmód alakításakor törekedjen arra, hogy a gyerekek minél többet tartózkodjanak a szabadban és itt védjék, óvják környezetüket.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

Tartalmában és a megvalósítás helyszínében sok hasonlóságot mutat a *környezeti neveléssel*.

A *mozgás* jó alkalom a testedzésre, mozgásfejlesztésre, mely fontos az egészséges életmódra nevelésnél.

Kapcsolatban van a *munkával*, a helyes szokások kialakítása, a környezetük rendben tartása, és a naposi munka területén.

A gondozás, az egészséges életmód, a helyes életritmus kialakítása az egész óvodai életet végigkísérő feladat, ezért valamilyen módon kapcsolódik minden nevelési területéhez.

Közösségi nevelés, szocializáció, egyéni bánásmód:

Feladatok:

az óvónő

- vegye figyelembe, hogy a szociális tanulás a gyermek születésekor a családban kezdődik, erre alapozva pozitív hatások biztosításával fejlessze a gyermeket, saját magához képest.
- nyújtson megfelelő érzelmi biztonságot.
- segítse a társas kapcsolatok kialakulását, és a felnőttekhez való jó viszony fejlődését.
- alakítson ki biztonságos, barátságos, derűs légkört.
- a napirendet az egyéni szükségletek szempontjából is megfelelően alakítsa.
- hasson mindig pozitív modellként a gyerekekre.
- a gyerekek személyiségfejlesztésén belül az egyént szem előtt tartva fejlessze közösségi érzésüket.
- fejlessze a gyermek önértékelését a mindennapok feladatain keresztül is.
- kövesse figyelemmel az egyes gyermek érzelmi jelzéseit.
- könnyítse meg a gyerekek beilleszkedését az óvodába, a családdal e tekintetben már óvodába lépés előtt vegye fel a kapcsolatot, és ezt folyamatosan tartsa is fenn.

a gyermek

- közös játék, közös ismereteket gyűjt szabadidőben és szervezett formában.
- közös élményszerző sétákon, kirándulásokon vesz részt.
- a csoport érdekében végez feladatokat, megbízásokat.
- a napirend szerint tevékenykedik.
- alkalmazkodik a különböző helyzetekhez.
- ünnepeken, ünnepélyeken részt vesz.
- távlatokkal, hagyományokkal ismerkedik.
- ajándékokat készít különböző alkalmakra.
- ismerkedik az óvónő irányításaival, megpróbálja elfogadni a szabályokat.
- szükség esetén egyéni fejlesztéseken vesz részt.
- a kialakult szokások igényévé válnak.
- a közös tevékenységekben aktívan részt vesz.
- a kívánt magatartási formák szerint viselkedik.
- észreveszi, ha valaki segítségre szorul.

- érdeklődik hiányzó társai és a felnőttek iránt.
- türelemmel meghallgatja társait és a felnőtteket.
- tisztelettel viselkedik a felnőttekkel.
- az óvodában a tevékenység adta helyzetnek megfelelően viselkedik.
- örül a közös sikernek, ébredzik közösségi tudata.
- együtt érez társaival, felfigyel a szokatlan viselkedésre.
- kialakul önbizalma.
- érzelmileg és értelmileg elfogadja az óvónő útmutatását.
- a megkezdett tevékenységet felszólítás nélkül befejezi
- képes együtt működni, önálló véleményt mondani.
- szociális téren is érett az iskolába lépésre.
- az óvónő közösségi nevelését az egyéni bánásmód figyelembe vételével irányítja.
- a szűkebb környezetük megismertetésén és megszerettetésén túl hazaszeretetre is neveljen.
- fejlesztési munkájában legyen következetes, szükség esetén vonjon be

szakembereket. A közösségi nevelés és szocializáció kapcsolata más nevelési területekkel: Szoros kapcsolatban van a *tanulással*, mert a tanulási folyamatok sok közösségi tulajdonságok fejlesztésére adnak lehetőséget.

A *játék* különböző formáiból a szabadidős tevékenységek alatt jól lemérhető a gyermek szocializációs szintje, és az otthonról hozott nevelési elvek.

A *munkára* nevelés, ezen belül a naposi munka, közösségi munka, szoros a kapcsolata e területtel.

A közösségi nevelést segítik az óvodai ünnepek, megemlékezések rendje, hagyományok ápolása is:

Belső ünnepek	Nyílt ünnepek	Hagyományok
Születésnapok megünneplése	Anyák-napja: édesanyák felkösöntése az óvodában	Adventi- koszorú készítése
Mikulás	Évzáró	Márton nap
Karácsony	Ballagás	Karácsonyfa állítás
Farsang		Húsvéti tojásfa készítés
Húsvét		

Egyéb:

- ☐ Idősek napja alkalmából a falu időseinek felköszöntése a Művelődési házban
- ☐ Március 15. megünneplése a Művelődési házban
- ☐ A gyermekek műsora a „Hűvös pincék, forró kemencék” elnevezésű falurendezvényen.
- ☐ Gyermeknap rendezvény
- Kirándulás Kisirtáspusztára kisvonattal
- ☐ Látogatás a Tájházban.
- ☐ Látogatás a Vízimalomban.
- ☐ Látogatás a falu templomaihoz.
- Látogatás a könyvtárba

A gyermeki tevékenységformák:

A játék:

Feladatok:

az óvónő

- teremtsen olyan feltételeket, melyek pozitív hatással vannak a gyerekek játékára.
- biztosítson megfelelő helyet és időt a játékhoz.
- biztosítsa a játék folyamatosságát és ehhez a megfelelő játékeszközt.
- teremtsen megfelelő, nyugodt légkört a játékhoz.
- az egyes szabályok pontos megismertetésével biztosítsa azok betarthatóságát.
- nyújtson minél több élményt a gyerekek játékához.
- biztosítson minél több lehetőséget a szabadtéri játékra.
- figyeljen arra, hogy a játékeszközök balesetmentesek, esztétikusak, fejlesztő hatásúak legyenek, ugyanakkor feleljenek meg a gyermekek életkori sajátosságainak.

Tevékenységek:

a gyermek

- a *gyakorlójáték* egyszerűbb és bonyolultabb formáiban játszanak.
- a *szerepjáték* keretein belül fejlesztik alkalmazkodó képességüket és a kommunikációt.
- *szabályjátékot* játszanak, mely alatt megismerkednek különböző szabályokkal és azok betartásával.

- *dramatizálással és bábozással* gyakorolják a kommunikáció különféle formáit.
- *építő és konstruáló játékokon* keresztül fejlődnek saját elképzeléseik, kezűgyességük.
- a *barkácsoláson* keresztül is ismerkednek a népi kultúrával és a kisebbségi hagyományokkal.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

- hangokat, szótagokat, szavakat, mozgásokat ismételve a gyakorlójátékok keretein belül, önként vállalt szabályokkal.
- szívesen játszik egyedül, ismeri a játékokkal kapcsolatos elemi szabályokat.
- ismer és kezdeményez egyszerűbb szerepjátékokat.
- szívesen bekapcsolódik szemlélődve a nagyok és a felnőttek barkácsolásába.
- ismerkedik a bábbal, próbálgatja mozgását.
- próbálkozik a konstruálással, építéssel.
- az óvónő által adott egyszerűbb játékszabályokat betartja.

4-5 éves korban

- kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együtt játszás igénye.
- szerepjátékuk tevékenységei megfelelnek a játszott egyszerű szerepeknek.
- szívesen segítenek a barkácsolásban, próbálkoznak egyszerűbb alkotással.
- szívesen játszanak bábokkal.
- szívesen építenek, a kész játékokat bevonják szerepjátékaikba.
- szabályok betartására ügyelve játszanak, ha kell örködnék a szabályok betartásánál.

5-6-7 éves korban

- vállalják a számukra kedvezőtlenebb szerepeket is
- tudnak irányítani és alkalmazkodni.
- önállóak a szerepek kiválasztásában, és a játékszerek megválasztásában.
- barkácsolásukkal bővítik szerepjátékukat, és a dramatizálást bábozást.
- bármikor előveszik a bábozás, dramatizálás kellékeit, önállóan kezdeményeznek.
- a konstruálás fejlettebb fokán mind igényesebbekké válnak alkotásaikkal szemben.
- a választott vagy elképzelt modellt mind pontosabban próbálják konstruálásukban megközelíteni.
- a bonyolultabb elemeket is biztosan kezelik.
- alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre, képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

- olyan játékokat is választanak, melyek szabályainak betartása nagyobb ügyességet és szellemi tevékenységet igényel.
- a szabályok betartására egymást figyelmeztetik.
- játékaikban megjelenik az egészséges versengés.
- ha szükség van rá legyen az óvónő játéka kezdeményező, modell nyújtó.
- tegye lehetővé az egyéni sajátosságok, és igények kibontakozását.
- az óvónő tartsa nagyon fontosnak a türelmet és együttérzést, valamint a játékba való beleélést.

A játék kapcsolata más nevelési területekkel:

A *környezetismeret* egyes témakörei sokszor megjelennek szerepjátékaikban. Sokmozgásos játék jelenik meg a *mozgás* keretein belül. A *vizuális nevelés*en belül is konstruálnak, építenek, barkácsolnak, munkáikat felhasználják játékaikban, valamint a verselés, mesélés nevelésen belül önálló kezdeményezéseikben.

A munka – munka jellegű tevékenységek:

Feladatok:

az óvónő

- tevékenykedtetéssel tanítsa meg a gyerekeket az egyes feladatok elvégzésére.
- támaszkodjon a munka játékkal egyező sajátosságaira.
- mindenfajta munkában teremtsen meg az önálló munkavégzés lehetőségét.
- közelítse az otthoni elvárásokat az óvodai tevékenységekhez.
- adjon megfelelő időt, lehetőséget a munkatevékenységek gyakorlására, jártasságok, készségek elsajátítására.
- irányítása mellett teremtsen nyugodt, kiegyensúlyozott légkört, melyben fejlettségüknek megfelelően tevékenykedhetnek a gyerekek.
- biztosítson a gyerekek munkavégzéséhez megfelelő méretű és minőségű balesetmentes eszközöket.
- használja ki az osztatlan csoport adta lehetőségeket munkára nevelésben.
- az egyéni sajátosságokat figyelembe véve a kisebbeket is hagyja az utánzáson keresz-tül kibontakozni.

Tevékenységek:

a gyermek:

- önkiszolgálással segít az étkezésnél.

- gyakorolja a naposi munkát
 - esetenként megbízásokat teljesít.
 - segít a kerti munkáknál, és a növények gondozásában.
 - alkalmyszerűen munkákat végez /teremrendezés, játék sarok takarítása, stb./.
 - segít az udvar rendjének megőrzésében.
 - részt vesz az óvoda és annak környezetének rendezésében és rendjének megóvásában.
 - gyakorolja a saját szükséglete kielégítéséhez szükséges munkafázisokat /öltözés, mos-dó használata/
-
- a naposok ellátják az étkezéssel kapcsolatos feladatokat, és elvégzik mindazokat a munkákat, melyek a feladataik közé tartoznak.
 - a gyerekek szívesen látják el az alkalmi feladatokat.
 - gondoskodnak a növényekről.
 - a kerti munkát irányítással elvégzik.
 - részt vesznek a teremrendezésnél, a mindennapos munkáknál nem szorulnak irányítóra.
 - évszakokhoz kapcsolódó munkákat végeznek.
 - szívesen részt vesznek az ünnepi előkészületekben.
 - a munkaeszközöket megfelelően használják, rendben tartják.
 - munkavégzésüknél vigyáznak egymás testi épségére.
 - önálló feladatvégzésre is képesek, önként is vállalnak feladatot.
 - szeretnek ajándékot, meglepetést készíteni.
 - szeretnek közösen dolgozni.
 - munkavégzésükben igényesek, szívesen segítenek.
-
- az óvónő biztosítsa a munka folyamatosságát.
 - az óvónő a munkatevékenységek bevezetésénél tartsa be a fokozatosságot.
 - munkára nevelésnél vegye figyelembe a gyerekek eltérő fejlettségi szintjét, és az egyéni sajátosságokat.
 - törekedjen arra, hogy a gyermek szívesen végezze a munkát, találja meg benne örömet.

A munka kapcsolata más nevelési területekkel:

A játékkal sok azonosságot mutat, óvodáskor végéig játékos jellegű marad.

Szoros a kapcsolata a *környezeti neveléssel*, a növényekkel, állatokkal, emberekkel kapcsolatos munkák bővítik környezeti ismereteiket.

A *gondozás* keretein belül, a saját magukkal és társaikkal kapcsolatos tevékenységekkel ismerkednek meg.

Munkavégzés közben fejlődnek *közösségi, szocializációs* érzéseik, főleg a közösségért végzett munka, és a közös munka alatt.

A fejlesztés tartalmi eszközei:

Az anyanyelvi nevelés:

Feladatok:

az óvónő

- nyújtson megfelelő példát az óvodai nevelés egészében az anyanyelv művelésére.
- fejlessze folyamatosan anyanyelvét.
- javítsa mintaadással a beszédtechnikai hibákat.
- kísérje figyelemmel a gyermek egyéni beszéd-sajátosságait.
- vegye figyelembe az egyéni beszédfejlődést.
- biztosítson minél több lehetőséget a gyermek szókincsének gyarapítására.
- használja ki a gyerek kezdeményező kedvét, érdeklődését az anyanyelvi nevelésre.
- az egész nap folyamán ösztönözze a gyerekeket a beszédre.
- dicsérettel és kellő tapintattal javítsa a hibákat.
- a gyermekek életkorához igazodóan a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemeinek ismertetése
- vegye észre a szakember segítségére szoruló gyermeket, segítsen a szakember elérésében.

a gyermek

- szabadidőben, játékban kommunikál, beszél.
- gondozási tevékenységek közben ismerkedik új szavakkal párbeszédet folytat a felnőttekkel és társaival.
- nyelvi játékokon keresztül fejleszti beszédét, bővíti szókincsét.
- a tanulási folyamatok során gyakorolja a helyes nyelvhasználatot.
- szerep- vagy szituációs játékok során a gyermekek gyakorolják a különböző beszédhelyzeteket és a párbeszédet.
- munka jellegű tevékenységeik során folyamatosan kommunikálnak társaikkal és a felnőttekkel.

- az egész óvodai élet folyamán aktívan vagy passzívan nyelvi fejlődésen mennek keresztül

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

- egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek hozzájuk közel álló személyekről.
- ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak, és megszokott jelenségek nevét.
- ismerik azokat a legfontosabb szavakat, amelyek a tárgyak, személyek szembetűnő tulajdonságait, mozgását, cselekvését jelölik.
- leggyakrabban kérés, kérdés, felkiáltás formájában nyilatkoznak meg.
- a mondatok, mondatszakaszok hangsúlyozása esetleges gyakran nem felel meg a kívánt hangsúlynak.
- szövegszerkesztésük még láncszerű, szaggatott, esetleg hibás.
- a beszédhangokat egymástól megkülönböztetve pontosan hallják.
- a magánhangzók és mássalhangzók nagy részét tisztán ejtik.

4-5 éves korban

- bátran és szívesen beszélnek, életkori és egyéni sajátosságai szerint elmondják élményeiket.
- értik és használják az ismert szavakat, a kifejezéseket, a szokástól eltérő helyzetben is értik és használják.
- gondolataikat érthetően és összefüggően tudják kifejezni, szövegszerkesztésük gyakran összefolyó, sok ismétléssel, felesleges kötőszóval.
- társaik beszédére odafigyelnek, igénylik a meghallgatást, párbeszédet alkalmaznak.
- helyesen használják a jelen és a múlt idejű igeidőket, a képzőket, a ragokat és a névelőket.
- hanglejtésük megfelelő, bár hangsúlyozási és hanglejtési hibák előfordulhatnak.
- előfordulhat néhány helytelenül képzett, vagy helyettesített hang.

5-6-7 éves korban

- a gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- nyugodtan és figyelmesen hallgatják az óvónőt és egymást.
- beszédük jól érthető, tagolt, megfelelő hangzású, hanglejtésű folyamatos és összefüggő.
- gondolataikat, érzéseiket, észrevételeiket, szükségleteiket érthetően, pontosan fejezi ki.

- párbeszédes és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.
- tisztán ejtenek minden beszédhangot, vannak természetes gesztusaik.
- az óvónő a gyermekek fejlesztésénél vegye figyelembe az egyéni fejlettséget, korrekcióját tapintatosan végezze.
- az óvónő fordítson nagy gondot az állandó modellnyújtásra.
- a folyamatos beszéd és szóbeli kifejezőkészség fejlődéséhez biztosítson optimális feltételeket.
- biztosítson a tárgyi feltételek mellett nyugodt légkört, tartsa elsődlegesnek a játékos-ságot.

Az anyanyelvi nevelés kapcsolata más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi nevelés a legkiemelkedőbb óvodai nevelésünk, mivel a beszéddel, kommunikációval közvetítőként hat az összes többi nevelési területre.

Szoros kapcsolatban van a zenei neveléssel, a dalok, dalos játékok, mondókák jól fejlesztik beszédüket, bővítik szókincsüket.

A környezetismeretre nevelés közben jól fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejező képességük.

Mesélés, verselés (irodalmi nevelés):

Feladatok:

az óvónő

- biztosítson a nap folyamán többször is időt a mesék versek felidézésére.
- használja ki mindenkor a gyerekek kezdeményező kedvét érdeklődését az irodalmi és anyanyelvi nevelésére.
- ügyeljen arra, hogy életkoruknak megfelelő, nyelvileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyerekek.
- segítse elő mindennapos meséléssel a kisgyermek érzelmi, értelmi és etikai fejlődését.
- tartsa szem előtt a mese szorongás és feszültség oldó szerepét.
- ügyeljen arra, hogy a mese-vers, mint a nyelvi nevelés legfőbb területe az egész nevelési folyamatban jelen legyen.
- irányítsa a gyerekeket a passzív „befogadó”-ból, az aktív előadó felé.
- irodalmi anyagának választásakor iktassa be a néphagyományt és a nemzeti hagyományokat.

- nyelvhasználata, előadása legyen mindig mintaadó és modell értékű. Tevékenységek:

a gyermek

- játék közben beszélget, kommunikál társaival, játékát mondókákkal, versekkel kíséri.
- szívesen hallgat mesét, verset, történetet.
- bábozik, dramatizál, mely aktivizálja szókincsét, fantáziáját, kreativitását.
- önállóan is mond verset, mondókát, próbálkozik az önálló meséléssel, kitalál történeteket.
- képeskönyveket nézeget, arról beszélgetést kezdeményez.
- a gyerekek igénylik, önként kérik a mese, vers ismétlését.
- segítenek a mesélés feltételeinek kialakításában.
- társak a kezdeményezésekben, figyelmesen átéléssel hallgatják a mesét, verset.
- a folytatásos mese szálait össze tudják kötni.
- ismert mesei motívumok jelennek meg bábozásaikban, és dramatizálásukban, rajzolásaikban.
- szívesen nézegetik a képeskönyveket, érdeklődnek a betűk iránt, képről felismerik kedvenc meséiket, vigyáznak a könyvre.
- megjegyzik a verseket, önálló versmondásra, mesélésre is képesek.

Módszertani alapelvek:

- érvényesítse irodalmi nevelése során a játékosságot.
- a gyerekek fejlesztésénél vegye figyelembe az egyéni fejlettséget.
- biztosítson neveléséhez optimális feltételeket.

Az irodalmi nevelés kapcsolata más nevelési területekkel:

A *nyelvi nevelés* legfőbb területe a verselés, mesélés.

A *vizuális nevelés* során készített eszközöket felhasználják önálló kezdeményezéseikben, irodalmi élményeik megjelennek munkáikban.

A *külső világ tevékeny megismerés* témaköreihez sok vers, történet, illetve néphagyomány kapcsolható.

A *játék* és szabadidő sok alkalmat nyújt a mondókák, versek, mesék ismétlésére, képeskönyvek nézegetésére.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc:

Feladatok:

az óvónő

- teremtsen meg a zenei nevelés alapvető feltételeit.
- szervezze meg a tudatos, tervszerű és folyamatos hatásokat.
- teremtsen minél több alkalmat arra, hogy a gyerekek ösztönös alkotó hajlama kibontakozhasson.
- tegye lehetővé, hogy a nap folyamán bármikor szerezhessenek a gyerekek zenei élményeket.
- a foglalkozásokat változatos módszerekkel, a gyerekek aktív részvételével, egyéni és életkori sajátosságaik figyelembe vételével szervezze meg.
- ismertesse meg a gyerekeket különféle hangszerekkel.
- fejlessze párhuzamosan a gyerekek mozgáskultúráját a dalos játékokba ágyazva.
- ismertesse meg a gyerekeket a nemzeti kultúra dalaival, mondókáival, néphagyományokkal.
- figyeljen fel a rosszul halló gyerekekre, szükség esetén vegye fel a kapcsolatot a családdal és a megfelelő szakemberrel.

a gyermek

- szívesen hallgat és énekel különböző dalokat.
- gyakorolja a magas-mély, halk-hangos, lassú-gyors fogalompárok megértését.
- dallamot visszaénekel, ritmust visszatapsol, gyakorolja az egyenletes lüktetést.
- élvezettel hallgatja a zenehallgatásra szánt műveket.
- önállóan, saját kezdeményezésére szabadidőben is szívesen énekel.
- megismerkedik a zene szépségével, hangszerekkel és azok jellegzetes hangjával.
- nemzeti nyelvű dalokat, mondókákat hallgat, mond és énekel.
- tudnak természetes tempóban járni és tempót tartani.
- tudnak 6 hang terjedelmű dalokat énekelni és dúdolni.
- képesek felelgetős dalt énekelni társsal, vagy a csoporttal.
- visszaénekelnek dallamot, visszaadnak ritmust.
- megkülönböztetik és reprodukálják a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat beszédben, dallamban és ritmusban.
- kifejezik cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést.

- tudnak helyes testtartással egyszerű táncos mozgásokat végezni.
 - törekszenek a tiszta éneklésre.
 - figyelmesen hallgatják a bemutatott zenét.
 - tudnak énekelni alkalmi dalokat az ünnepkörökhöz kapcsolódva.
 - felismerik dallammotívum alapján az ismert dalt, néhány környezetbeli hangot, zörej-hangot, hangszert.
 - ismernek nemzeti dalokat, helyi gyűjtésű dalokat, a zenehallgatásra szántakat él-vezettel hallgatják, párat közülük megtanulnak.
 - ismernek néhány térforma alakítási lehetőséget.
 - kitalálnak dallamhoz mozgást, játékot.
-
- az óvónő törekedjen arra, hogy zenei nevelése nyomán zeneszerető gyermekek neve-lődjenek.
 - tervezése, szervezése során tartsa be a fokozatosságot és vegye figyelembe az egyéni fejlettséget.
 - a zenei nevelés során engedje, hogy a gyerekek kreativitása kibontakozhasson.
 - a nemzeti hagyományok gyűjtésén és ápolásán keresztül támogassa a gyerekek nemzeti tudatának kibontakozását.

A terület kapcsolata más nevelési színterekkel:

A zenei nevelés formálja esztétikus mozgásukat, így kapcsolatban van a *nagy mozgással*.

Kapcsolódik a *természet és társadalom* megfigyelésének minden formájához pl. a természetes környezet hangjainak megfigyeltetése, dallammotívumok hosszúsága stb.

Legalapvetőbb a kapcsolata az *anyanyelvi neveléssel*, mely átfogja ezt a nevelési területet is, de a zenei nevelés is pozitívan hat nyelvi fejlődésükre.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

Feladatok:

az óvónő

- biztosítson tapasztalat szerzési lehetőségeket és élményeket a gyermekek látás kultúra-jának fejlesztése érdekében.
- teremtsen meg a feltételeket a gyerekek képi plasztikus kifejező nyelvének, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- keltse fel a gyerekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vá-gyát, biztosítson megfelelő élményeket.

- biztosítson folyamatosan időt, helyet, eszközt a gyerekek vizuális tevékenységeihez.
- tapasztaltassa meg az alkotás örömét.
- ismertesse meg a különböző anyagok és eszközök tulajdonságait és a velük való bá-násmódot.
- ismertesse meg a gyerekekkel az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel.
- biztosítson esztétikus környezetet, ezzel is segítve az esztétikum iránti vonzódás meg-alapozását.
- figyeljen arra, hogy a felhasznált eszközök, anyagok minőségileg kiválóak és biztonságosak legyenek.

Tevékenységek:

a gyermek

- képalkotását fejleszti: rajzol, fest, anyag kompozíciót alkot: lenyomattal, karcolással, szurkálással díszít.
- plasztikai munkákat készít: terméseket, terményeket, tárgyakat gyűjt, majd ezekből szerkesztő-összerakó munkával különféle technikákkal alkot/tépés, nyírás, hajtogatás, ragasztás, varrás, kötözés, fonás, applikálás/
- építéssel fejleszti térbeli tapasztalatait: különféle anyagokból épít, összerak, önállóan és közösen, kisebb-nagyobb formacsoportokat, építményeket hoz létre.
- kifejeznek képfelületen elemi térviszonyokat.
- használják a képi kifejezés eszközeit.
- szem és képmozgásuk koordinálttá vált.
- véleményük van a saját és társaik munkáiról, a megbeszélte hibákat önállóan javítják.
- emberábrázolásukban megjelennek a részformák, esetleg mozgások.
- emlékezet alapján is képesek képet alkotni.
- megfelelően használják és kezelik az eszközöket.
- saját elképzelésük alapján díszítenek.
- a technikai eljárásokat mintakövetéssel képesek alkalmazni
- megnevezik a színeket árnyalataikkal, színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- tapasztalatokkal rendelkeznek zárt és nyitott terek kialakításában.
- forma ábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a megkülönböztető jegyeket.
- önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, kellékeket.

- képesek a tárgyak főbb formai jellemzőinek megnevezésére.
- önálló kreativitásuk kezd kialakulni
- az óvónő vegye figyelembe a gyerekek fejlődésbeli különbségeit.
- feladat átadásainál, tervezésénél tartsa be a fokozatosságot.
- vegye figyelembe a gyerekek önállóságát és egyéni ötleteit.
- irányításánál érvényesítse a játékosságot.
- irányítsa úgy a gyermeki munkát, hogy a közös tevékenységében minél több öröme legyen.

Kapcsolata más nevelési területekkel.

Az *anyanyelvi nevelés* és kommunikáció áthatja az egész területet, a szókincs-bővítésen kívül segít a feladatok megértésében.

A *játékkal* való kapcsolata az egyes tevékenységek hasonlóságából adódik.

Szoros a kapcsolata a *külső világ tevékeny megismerésével*, mert a vizuális nevelésen belül megfigyelik környezetüket, a színeket, formákat, arányokat, téri viszonylatokat, környezeti tárgyakat másolnak, megfigyelésekkel vizuális élményekhez jutnak.

Mozgás (testnevelés)

Feladatok:

az óvónő

- teremtsen meg azokat a feltételeket, melyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.
- alakítsa ki tiszta jó levegőjű környezetet.
- mozgásfejlesztését építse a gyerekek mozgás tapasztalatára és játékos kedvére.
- a mozgás megszerettetése érdekében működjön együtt a családdal.
- mozgásfejlesztését lehetőség szerint a szabadban végezze.
- adjon elegendő helyet és időt a gyerekek folyamatos mozgásához.
- biztosítson megfelelő alkalmat mozgás tapasztalatok szerzésére.
- teremtsen megfelelő feltételeket az óvodai mozgás, torna feladatainak teljesítéséhez.
- biztosítson megfelelő öltözetet minden gyermek számára, ebbe vonja be a szülőket.
- figyeljen fel a mozgásában elmaradt gyermekekre, ha szükséges tanácsolja szakemberhez.

Tevékenységek:

a gyermek

- játék közben fejleszti mozgását: szerep, utánzó, futójátékokat játszik, különféle alakza-tokban és módokban.
 - szabályjátékot játszik: megismerkedik a fogójátékkal, labdajátékkal, versenyeket, sor-versenyeket végez.
 - gimnasztikai gyakorlatokat végez: szabad-, páros-, társas-, kézyszer-gyakorlatot végez, padgyakorlatokat végez különféle alapformákban, különböző kartartásokat és fogás-módokat gyakorol, gyakorlatokat végez különböző testhelyzetekben.
 - természetes módon, különböző alakzatokban, testhelyzetekben járnak.
 - természetes módon kötetlenül, különböző alakzatokban futnak, versenyeznek.
 - gyakorolják a távol- és magasugrást, próbálnak egy lábon, páros lábon ugrálni akadályon keresztül.
 - támasz és függő gyakorlatokat végeznek irány és helyváltoztatással, másznak fel, - le, - át – feladatokkal, guruló átfordulást végeznek és gurulnak a test hossz tengelye körül, megismerkednek a kézállás technikájával.
 - egyensúlyoznak természetes módon és padon járással.
 - gyakorolják a dobást, ismerkednek a labda fogásával, tartásával.
 - labdagyakorlatokat végeznek, próbálják vezetni a labdát, igyekeznek elkapni, megpróbálják átadni.
-
- elfogadják az óvónő utasítását, irányítását, önállóan is képesek szabály játékok, futó és fogójátékok eljátszására.
 - a mozgásfejlődés útját figyelembe véve elsajátították a természetes mozgás elemeit.
 - ismerik a vezényszavakat, betartják a szabályokat.
 - tájékozódó képességük térben és időben fejlődik, mozgás közben tudnak irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni.
 - ismerik a járás, futás különböző formáit.
 - képesek köralakításra, soralakításra.
 - tudnak egyensúlyozni lábon és különböző szereken, 10-30 cm magasan két lábon.
 - tudnak egy és két lábon szökdelni, átugornak akadályokat, ugrásukat talaj éréskor fékezni tudják.
 - képesek a labdát dobni, elkapni, megfogni, gurítani, célba dobni egykezes felső dobással.
 - cselekvőképességük gyors, mozgástevékenységeikben kitartóak.
 - egyéni, csoportos sor és váltóversenyen a szabályokat betartják.

- változtatják a természetes járást az ütemes járással.
- megszeretik és igénylik a mozgást.
- gurulóátfordulást végeznek hajlított térdű terpeszállásból zsugorúlésen

át alapállásba. Módszertani alapelvek:

- az óvónő adjon lehetőséget arra, hogy a gyerekek saját fejlettségi szintjükön és képes-ségeikhez mérten végezhessek a gyakorlatokat.
- tervezésnél, irányításnál tartsa be a fokozatosság elvét.
- törekedjen arra, hogy a mozgás a gyerekeknek örömet szerezzen.
- biztosítson cselekvéses tapasztalatszerzési lehetőségeket.

Kapcsolata más nevelési színterekkel:

Az utasítás adásokon és magyarázatokon keresztül fejleszti *anyanyelvüket*, bővíti szókincsüket.

A játékos jellegű mozgásokkal, mozgásos játékokkal bekapcsolódik a *játékba*.

Az összerendezett mozgást beépíti a *zenei nevelés* mozgásos dalos játékaiba.

A *külső világ tevékeny megismerésén* keresztül összefügg a térbeli és időbeli tájékozódással, irányok ismeretével, a testrészek megismerésével.

Külső világ tevékeny megismerése -

Környezetismereti nevelés

Feladatok:

az óvónő

- biztosítson sokféle tevékenységet a tapasztalatszerzésre.
- ismertesse meg a gyerekeket a természeti, társadalmi, tárgyi környezetükkel és azok összefüggéseivel.
- bővítse a gyerekek ismereteit az otthonról hozott ismeretekre alapozva.
- alakítsa ki pozitív viszonyukat a természeti, társadalmi és tárgyi környezetükkel.
- használja ki a különböző szituációk fejlesztési lehetőségeit az egész nap folyamán.
- adjon lehetőséget a minél több érzékszervvel való tapasztalásra.
- szervezze meg, hogy közvetlen módon is találkozassanak a gyerekek a természetvédelemmel.
- biztosítson alkalmat a folyamatos megfigyelésre, és megfelelő tapasztalati és élmény-anyagot.
- teremtsen olyan helyzeteket, hogy gondolkodási képességüket is fejlessze.

- segítse a szülőket a környezetismereti nevelés fontosságának felismerésében, a közös élmények adta ismeretek alapozó jellegét szem előtt tartva.

Tevékenységek:

a gyerekek

- megismerkednek a családdal és azzal kapcsolatos tevékenységekkel, személyi adataikkal, a felnőttek munkájával.
 - megismerkednek a test jellegzetességeivel, a testrészekkel és érzékszervekkel, azok funkcióival, testünk védelmével.
 - séta alkalmával ismerkednek a közvetlen környezetükkel, megfigyeléseket végeznek, figyelik a közlekedést, a közlekedési eszközöket és az egyszerűbb közlekedési szabályokat.
 - megfigyelik a napszakokat, évszakokat, azok jellegzetességeit, a növények változásait az évszakhoz kapcsolódóan, természetes környezetben megfigyelik az állatokat.
 - a környezetükkel kapcsolatos ismereteket a nemzetiségi nyelven is megismerik.
 - ismerkednek a színekkel.
 - tevékenyen részt vesznek környezetük formálásában alkalmanként és folyamatosan megfigyelnek, gyűjtenek, szimulációs játékokat játszanak.
 - óvják, védik közvetlen és tágabb környezetüket, észreveszik a szépet.
-
- tudják személyi és családjukkal kapcsolatos adataikat.
 - megnevezik testrészeiket, érzékszerveiket és azok funkcióit.
 - különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellegzetességeiket.
 - ismerik a környezetük fontosabb intézményeinek rendeltetését.
 - gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
 - felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait.
 - a tárgyak és jelenségek közötti feltűnő összefüggéseket felismerik.
 - felismerik a napszakokat.
 - igényesek a tisztaságra.
 - ismerik a növény szót, tudják, hogy fejlődésük és az időjárás között összefüggés van.
 - az általuk ismert állatokat csoportosítják életterületük szerint.
 - tevékenyen részt vesznek környezetük és a természet gondozásában és védelmében.

Módszertani alapelvek:

- törekedjen arra az óvónő, hogy a gyerekek ismereteiket főleg természetes szituációkban tevékenykedés közben szerezzék.
- jelenjen meg az egész nap folyamán a folytonosság az óvodai élet egészében ismerkedjenek a gyerekek a külső világgal.
- törekedjenek arra, hogy a szűkebb környezetük megismerésén túl szeressék és ismer-jék hazájukat.
- példamutatáson keresztül neveljen a környezetvédelemre, az élőlények szeretetére.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

A környezetükkel való megismerkedés, a közös tevékenységek közben alakul társas magatartásuk, ezáltal kapcsolódik a *közösségi neveléshez*.

A környezetük hatással van esztétikai érzékük fejlődésére, sok élményt nyújt s ez megjelenik *vizuális nevelésükben*.

A nemzetiségi nyelv használatán keresztül fejlődik nemzeti tudatuk.

A beszéden keresztül szoros a kapcsolata az *anyanyelvi neveléssel*.

Külső világ tevékeny megismerése

Matematikai jellegű tapasztalatszerzés:

Feladatok:

az óvónő

- biztosítson minél többféle tevékenységet a tapasztalatszerzésre, ismereteik gyarapítására.
- adjon lehetőséget minél több érzékszervvel való tapasztalásra.
- ismertesse meg a gyerekekkel az objektív valóságot, látassa meg az összefüggéseket.
- fejlessze tapasztalás útján érzékelésüket, észlelésüket, megfigyelésüket.
- közös, mikrocsoportos, páros feladatokkal fejlessze alkalmazkodó képességüket, közösségi érzésüket.
- használjon ki a nap folyamán minden lehetőséget matematikai ismereteik bővítésére, gondolkodási képességeik fejlesztésére.
- a gyerekek természetes kíváncsiságára támaszkodva alapozva teremtsen minél több lehetőséget matematikai képességeik fejlesztésére.
- fejlessze a gyerekek emlékezetét, ítélőképességét.
- fejlesztésénél vegye figyelembe az otthonról hozott ismereteket.

Tevékenységek:

a gyermek

- összehasonlítanak, összemérnek mennyiségeket, hosszúságokat, tömegeket.
- gyakorolják a meg és leszámlálást, a térbeli tájékozódást.
- tájékozódnak a térben és síkban, síkbeli alakzatokkal ismerkednek, síkbeli alakzatot válogatnak.
- építményeket válogatnak síkban és térben.
- összehasonlítanak tárgyakat, személyeket, halmazokat egy-egy tulajdonság szerint.
- sorba rendeznek, sorba számlálnak, sorozatot folytatnak és készítenek.
- párosítanak elemeket.
- élményeket és tapasztalatokat szereznek sík és álló tükörrel.
- ismert tárgyakat, személyeket, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.
- képesek mennyiségeket összehasonlítani, mérni.
- képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatásra, sorba rendezésre.
- hosszúságot, mennyiséget, halmazt tudnak mérni, párosítani.
- elő tudnak állítani elrendezéssel, bontással többet, kevesebbet, ugyanannyit.
- tudnak meg és leszámlálni 10-es számkörben.
- képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat megnevezni.
- tudnak válogatni adott és saját szempont alapján.
- tudnak másolni térben és síkban.
- a térben tudnak tájékozódni, értik és követik az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat.
- fejlesztő munkája során alkalmazkodjon az egyéni fejlődés üteméhez.
- közös tevékenykedtetésen keresztül fejlessze a szocializációs folyamatot és a közösségi érzést.
- tartsa szem előtt a fokozatosságot.
- mindenekelőtt tartsa szem előtt a játékosságot és a játék elsődlegességét.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

Szoros a kapcsolata a *környezet megismerésére neveléssel*, segíti a gyerek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozását, ezzel segíti értelmi fejlődését.

A zenei nevelésben jelen lévő ellentétpárok felismerése segíti az összehasonlító képesség fejlődését.

A közös munkafolyamatokon keresztül fejlődik alkalmazkodó képességük, közösségi érzésük.

A kisebbségi nevelés:

Feladatok:

az óvónő

- fejlessze folyamatosan nyelvi kultúráját.
- ügyeljen beszédében a felnőtt modell szerepére.
- motiválja pozitív megerősítéssel a gyermekek nyelv elsajátítását.
- kísérje figyelemmel a gyermekek egyéni beszédsajátosságait és beszédfejlődésük ütemét.
- keressen alkalmat a szóbeli aktivizálásra.
- biztosítson minél több lehetőséget a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőképességének fejlesztésére, a passzív nyelvi ismeretek aktivizálására.
- biztosítsa sokféle mozgás tevékenységben a beszédn keresztül a nyelvi fejlesztést.
- gyarapítsa a mozgáson keresztül a passzív szókincset.
- ügyeljen arra, hogy változatos tevékenységeken keresztül aktivizálja szókincsüket a nagymozgások, finommotorika, testséma térorientáció területén.
- bővítse zenei szókincsüket a zenei fogalom párok, hangszínek, hangszerek megnevezésével.
- ismertesse meg a kisebbségi nyelv zenei sajátosságaival, nép és műdalokkal, hagyományokkal.
- gyarapítsa szókincsüket változatos technikák megismertetésével.
- folyamatos szemléltetéssel gyakoroltassa az egyes utasítások kérések

megértését. Kommunikációs képességek:

- biztosítson minél több lehetőséget kommunikációs helyzetekben a válaszadásra.
- törekedjen minél változatosabb gyakorlási lehetőségekre a nyelv gyakorlására.
- beszédészlelési, beszédértési feladatokon keresztül ismertesse meg a gyerekeket a német nyelv sajátosságaival.
- használja ki a játékos helyzeteket a beszéd fejlesztésére.

- ismertesse meg a gyerekeket a kisebbségi

kultúrával, néphagyományokkal. Kognitív képességek:

- biztosítson tapasztalási lehetőségeket ismereteik fejlesztésére, a külső világ tevékeny megismerésének egyes témaköreiben.
- gyarapítsa szókincsüket a tapasztalás, emlékezés, megértés folyamataiban.
- ismertesse meg az összefüggések felismertetésére.
- jellemző egyszerű nyelvi kifejezéseket.

Feladataink a nemzetiségi ismeretek köréből:

Lakóhely, emberek témakörben: az óvónő

- ismertesse meg a gyerekeket lakóhelyük intézményeivel, nemzetiségi épületekkel.
- szereztessen ismereteket a nemzetiségre jellemző növényekről, állatokról, tájnyelven is.
- ismertessen meg különböző népi kismesterségeket.
- elevenesítse fel helyi gyűjtésű mondókákkal, versekkel, dalokkal, népi játékokkal tájnyelven is a néphagyományokat.
- ismertessen meg népi hangszereket, mozgásos játékokat.
- vonja be a szülőket, nagyszülőket a helyi hagyományok felelevenítésébe.
- ismertesse meg a gyerekeket tapasztalás és szemléltetés útján a falura jellemző munkákkal és az ezzel kapcsolatos tárgyakkal.
- ismertesse meg a gyerekeket a helyi népviselettel.
- vonja be a szülőket, nagyszülőket népi tárgyak gyűjtésébe.
- alkalmazzon a nemzetiségre jellemző anyagokat, technikákat óvodai tevékenységei-ben.
- vonja be a nagyszülőket népi gyermekjátékok készítésébe.

Gyermeki tevékenységek:

A fejlesztési területek tevékenységei a nemzetiségi nyelv elsajátításának tevékenységei is.

Módszertani alapelvek:

- az óvónő törekedjen arra, hogy nyelvhasználatában és beszédhelyzetekben következetes legyen.
- fejlesztése során vegye figyelembe az egyéni fejlettséget.
- biztosítson megfelelő feltételeket a nemzetiségi nyelv gyakorlására.

- tartsa elsődlegesnek a játékosságot fejlesztő

munkája során. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ismerik és megnevezik németül is a főbb testrészeket,
- életkori sajátosságaiknak megfelelő hangmagasságban ismernek dalokat, dalos játékokat.
- szívesen alkalmazzák nyelvi ismereteiket.
- ismernek, önállóan mondanak verseket, mondókákat német nyelven és tájnyelven is.
- megneveznek tárgyakat, dolgokat, épületeket.
- megneveznek növényeket, állatokat, évszakokat.

AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI:

Személyi feltételek:

Az óvoda személyi feltételének alapelvei:

- ☐ az óvodapedagógus végzi, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
- ☐ Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazott munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- ☐ A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósuljanak a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzései.

Az óvodapedagógus modell szerepe:

Alapvető vonása a jó pedagógusnak a humanizmus, a gyerekek iránti szeretet és megértés. Abban, hogy a pedagógus a gyermek szemében követésre méltó magatartási modellé válik, nagy szerepe van a spontán modellálásnak, amikor a pedagógus személyiségével vált ki bizonyos pszichikus hatást, utánzásra késztet. A szülő gyermek kapcsolat mintájára kialakulhat egy sajátos érzelmi kapcsolat pedagógus és gyermek között, hiszen a gyermek értékrendszerében nagy jelentősége, „jutalom értéke” van a felnőtt szeretetének, elismerésének. Programunkban az óvodapedagógus szinte „átveszi” a gyermek óvodai életében az „anya” szerepét. A gyermekek még 6-7 éves korban is igénylik a gyakori simogatást, szeretgetést, ölelést. Nevelőmunkánkban a gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködésében elfogadjuk, hogy nemcsak mi pedagógusok irányítjuk a gyermeket, hanem a gyermek is hat ránk. Kapcsolatunk aktív és kölcsönös. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi a gyermektől az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét. A gyermek okos szeretete nem zárja ki a derűt, az egészséges humort, sőt ezek biztosításával pozitív emóciókat keltve, igen kedvező légkör alakítható a nevelői hatások befogadására. Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése:

Óvodai programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagógusával összehangoltan működik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztassuk az óvoda és az adott óvodapedagógusok neve-

lési elképzeléseiről és módszereiről. Folyamatosan tájékoztatjuk őket arról, hogy a nevelési célok érdekében, hogyan kívánjuk a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

Óvodánk személyi feltételei:

Óvodánkban két óvodapedagógus végzi a gyermekek nevelését. Mindkét óvodapedagógus felsőfokú szakképesítéssel rendelkezik.

Óvodánk a gyermekek csökkenő létszáma miatt már lassan 20 éve két óvónővel működik. Ez folyamatos koncentrált együttműködést kíván a két óvodapedagógustól. Nagyon jó a kapcsolatuk, a tervezett munkatársi megbeszéléseken kívül naponta a folyamatában is megbeszéljük nevelési gondjainkat, feladatainkat. Kötelességünknek tartjuk a folyamatos önképzést és a továbbképzéseken való részvétel.

Pedagógusi munkát 1 fő állású dajka segíti, aki szociális gondozói végzettséggel rendelkezik. A dajkai takarítási és egyéb munkát egy közhasznú alkalmazott segíti. Mindketten a legjobb tudásuk szerint végzik munkájukat, követve az óvodapedagógusok irányító, a gyermeki személyiségfejlesztését elsődlegesen szem előtt tartó munkáját.

Tárgyi feltételek:

Óvodánk felszereltsége megfelelő.

Az óvoda berendezési tárgyai a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelnek, esztétikusak és biztonságosak. Óvodánk környezetének és udvarának folyamatos gondozását külön erre a feladatra kijelölt munkások végzik. Az óvoda épületének karbantartásához szükség szerint megfelelő szakembereket biztosít az önkormányzat. Az óvoda takarításához, tisztántartásához a megfelelő eszközöket folyamatosan biztosítani tudjuk. A gondozási teendők ellátásához szükséges eszközök biztosításában a szülők is segítenek. A tanulási folyamatokhoz változatos szemléltető eszközök állnak rendelkezésünkre, szükség esetén mi is készítünk eszközöket. A dolgozók megfelelő szakkönyvekből képezhetik magukat, melyeket folyamatosan beszerzünk. Gyermekkönyveink közül a gyerekek által használtakat folyamatosan bővítjük, az elhasználtakat pótoljuk, a többi, neveléshez használt gyermekkönyveket az óvodapedagógusok választják saját ízlésük szerint.

Német nyelvű szakkönyvek és gyermekkönyvek segítik a kisebbségi nevelést, melyek fedezetét az önkormányzat biztosítja.

Alapvető játékeszközök pótlását, bővítését a költségvetésből, illetve a Német nemzetiségi Önkormányzat felajánlásaiból fedezzük, folyamatosan ellenőrizzük balesetmentességüket. Mozgásfejlesztésre használt eszközeink jó állapotban vannak, folyamatosan pótoljuk ha szükséges, időnként újjal bővítjük eszköztárunkat.

Udvari játékszereink állandó karbantartást igényelnek, szükség lenne a környezetbe jobban illővel idővel lecserélni.

A nyelvi fejlesztésre használt eszközök többségét az óvónők készítik, az anyagszükségletet a költségvetésből fedezzük.

Óvodai eszközeink bővítésére folyamatosan pályázatokat igyekszünk megnyerni, hogy ezzel is emeljük óvodánk színvonalát.

A fenntartóval való folyamatos jó kapcsolattartás biztosítja az óvoda zökkenőmentes működését, melyhez a támogatást az önkormányzattól erejéhez mérten megkapjuk.

Az óvodai élet, nevelés megszervezése

Az óvodában komplex nevelés folyik.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, szükség esetén év közben változtatják.

Rendező elv a napirend megtervezéséhez:

- ☐ Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele. A napi életritmus, a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei.
- ☐ A tevékenységek között legfontosabb a játék, amelynek kitüntetett szerepet kell biztosítani.
- ☐ Fontos, hogy a napirend biztonságot, támpontot és állandóságot adjon a gyermeknek, hogy segítse a szokásrendszer kialakulását. Ugyanakkor rugalmas és folyamatos legyen, kerülje a felesleges várakozásokat, „holt időket”.
- ☐ A napirendbe természetes módon épüljenek be a gondozási, étkezési feladatok, helyi szokások és igények.
- ☐ A napirend a gyermeki igények és az évszakok váltakozása szerint módosul.

- ☐ A napirendben az egyes tevékenységek időigénye rugalmasan kezelhető.
- ☐ Minden gyermek esetében és minden tevékenységre vonatkozóan az egész nap során a folyamatosságnak kell érvényesülnie.
- ☐ Valljuk, hogy az óvodai nevelés a teljes óvodai életet magába foglaló időtartamban folyik, ezért az óvodai élet minden percét ugyanolyan fontosnak tekintjük.

Az óvodánk napirendje a pedagógiai program mellékletében megtalálható.

A hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata. Nevelési év közben is módosulhat, befollyásolhatják a gyermeki ötletek, kezdeményezések is. A programban megjelölt heti rend általánosságban és egyféle lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. A változó körülmények hatására rugalmasan módosulhatnak.

Az óvodánk hetirendje a pedagógiai program mellékletében megtalálható.

Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött foglalkozás keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani. A lényeg, hogy a gyermek mindig cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon. A fejlesztés módszere az egyénre szabott differenciált fejlesztés a csoport keretein belül. Az óvoda feladatai közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése. A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására és kifejezésére bátorítsuk, és képessé tesszük azok megoldására. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermeket. Ennek kialakításához mindenekelőtt az szükséges, hogy az óvodában legyen elegendő idő a tevékenységre és a tapasztalatszerzésre.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. A teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus tartja.

A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban, a tárgyi koncentráció elvének megfelelően, egységet alkotnak. Ezek a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében, és közreműködésével.

A fejlesztés azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel, és a gyerekekkel,

azaz bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő befogadó környezetben. Az intellektuális érzelmek megjelenése, segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását. A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.

Az óvónő a nevelés tárházából olyan témákat válasszon, amellyel kapcsolatban friss élményei vannak a gyermeknek, érdeklődését kielégíti, tapasztalatot szerez. Ne ragaszkodjon mindenáron a betervezett témához, ha a helyzet megkívánja, változtasson, használja ki a váratlan helyzet adta lehetőséget. Mindig komplex módon kapcsolja a nevelés kereteinek, tevékenységformáinak közös pontjait.

A vegyes csoportban a tevékenységeket mindig a nagyok szintjéhez tervezzük, majd ezt egyszerűsítjük le a kisebbekhez. A kisebbeknek nagy húzóerőt jelentenek a játékos, komplex kezdeményezések, amibe életkoruk, és fejlettségük szerint kapcsolódnak be, majd a foglalkozásból kilépve, zavartalanul folytathatják játékukat. Az egyéni fejlődésbeli különbségek az azonos életkorú gyerekek között is gyakran felmerülnek, feszültséget okozva ez által a lassabban fejlődő gyermekekben. A vegyes csoportokban természetes módon van jelen az eltérő fejlettség. Az életkori lemaradásokat csak az óvónő észleli, és ehhez igazítja a fejlesztési lehetőségeket. Így a gyermekek észrevétlenül hozhatják be lemaradásukat, azt nem kudarcként élik meg. Amennyiben pedig iskolakezdésük egy évvel kitolódik, akkor sem válik szükségessé a csoportváltás, hanem maradhat a gyermek megszokott csoportjában még egy esztendő.

ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvodavezető és a nevelőtestület:

A kapcsolattartás formái:

- különböző értekezletek
- megbeszélések

Ezen fórumok időpontjait az óvodai munkaterv tartalmazza. Az óvodavezető az aktuális feladatokról szóban valamint írásbeli tájékoztatón keresztül értesíti a pedagógusokat.

A pedagógusok véleményeiket, javaslataikat szóban, vagy írásban egyénileg közölhetik az óvodavezetővel és a szülői közösséggel.

Az óvoda és a család:

Nagyon fontos a családdal való jó kapcsolat, együttműködés, mivel az óvodai neveléssel együtt, egymást kiegészítve szolgálja a gyermekek optimális fejlődését. Az együttműködés formái:

- családlátogatások, beszélgetések,
- beszoktatás az anyával, esetleg más családtaggal,
- fogadóórák,
- szülői értekezletek,
- közös rendezvények,
- kölcsönös információ, tanácsadás,
- az írásbeli tájékoztatók.

Az intézmény egészének életéről, az éves munkatervről, az aktuális feladatokról az intézményvezető tájékoztathatja a családot:

- ☐ a szülői értekezleteken
- ☐ az éves eseménynaptárban
- ☐ a folyósón elhelyezett hirdető táblán
- ☐ a fogadóórákon
- ☐ szóbeli, vagy írásbeli módon
- ☐ illetve a szülői szervezet megbízottjain keresztül is.

Kapcsolattartás a pedagógusok és a gyermekek között:

Az óvodapedagógusok a gyermekeket az aktuális eseményekről szóban tájékoztatják, a csoportfoglalkozások keretében, a gyermekek életkori sajátosságaihoz illeszkedve.

A vegyes életkorú gyermekek egy gyermekcsoportot alkotnak, melynek létszáma törvényileg szabályozott: maximum 25 fő. Ettől eltérni csak a fenntartó engedélyével lehet. Maximális csoportlétszám túllépés engedélyeztetéséért az óvodavezető a felelős.

Az óvoda és a fenntartó

Kapcsolatunk részben hivatalos, támogató és együttműködő jellegű.

Formái: kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, óvodavezetői beszámoló.

Az óvoda és az általános iskola

Az óvoda és az általános iskola közötti megfelelő együttműködés előkészíti a gyermekek zökkenőmentes iskolakezdését. Ennek érdekében fontos egymás munkájának minél precízebb megismerése. Sajnos idén szeptembertől a településünkön szünetel az általános iskola, így a szomszédos települések iskoláit kell megismernünk. Formái:

- kölcsönös látogatások,
- tájékoztatás, információ kérés.
- visszajelzés az elsős gyermekek tanulmányairól.

Kapcsolattartás egyéb intézményekkel és szervezetekkel

Fontos a kapcsolattartás a Művelődési házzal és könyvtárral, valamint a múzeumokkal.

Formái:

- tájékoztatás,
- programok, rendezvények látogatása.

Az óvoda és az egészségügyi intézmények

A védőnővel, háziorvossal és a család segítővel való minél szorosabb kapcsolat mind a gyermekek érdekeit szolgálja.

Formái:

- kölcsönös tájékoztatás,

- kölcsönös látogatások,
- szűrések,
- problémamegoldást kereső beszélgetések.

Az óvoda és a kisebbségi önkormányzat.

Mivel óvodánk nemzetiségi óvoda volt, szeretnénk ezt a kapcsolatot továbbra is ápolni.

Formái:

- szakmai segítség,
- kölcsönös tájékoztatás,
- óvodai rendezvényeken való részvétel és támogatás.

Az óvoda és a szakmai szervezetek.

Az óvodai nevelőmunka színvonalának emelését szolgálják a különböző pedagógiai intézetekkel és szervezetekkel való együttműködés.

Formái:

- tájékoztatás, segítség,
- továbbképzéseken való részvétel,
- önképzések segítése.

Az óvoda és a pedagógiai szakszolgálat

A kapcsolattartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, egyéni fejlesztése, a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben. A kapcsolattartás főleg segítő és tájékoztató jellegű.

Formái:

- vizsgálat kérése,
- kölcsönös tájékoztatás,
- esetmegbeszélés,
- konzultáció,
- szülői értekezleten való részvétel
- szűrések,
- iskolai alkalmassági vizsgálatok.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közül, a Szalkai óvodával szakmai kapcsolat építése.

Az óvoda ezen és egyéb kapcsolatait részletesen a Szervezeti és Működési Szabályzat „A szervezeti egységek közötti kapcsolattartás rendje” című fejezet mutatja be részletesebben

GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉG AZ ÓVODÁNKBAN:

A gyermekvédelem az óvodai munka szerves része, és minden gyermekre megkülönböztetés nélküli gondoskodást jelent. Ez a tevékenységünk elsősorban pedagógiai jellegű.

Gyermekvédelmi munkánk alapja A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény.

Intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együtt működik a Gyermekjóléti Szolgálattal, ill. a Gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A gyermekvédelem látókörébe kerülés okai:

- ☐ A gyermek családi körülményei, és a szociális helyzete miatti jegyzői védelem. (hátrányos helyzetű gyermekek)
- ☐ Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülés. ☐ Egészségügyi okok (testi fejlődésben való elmaradás stb.)
- ☐ Gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény (gyermekbántalmazás...stb.)
- ☐ Sajátos nevelési igény a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján.

- ☐ A társadalmi különbségekből (családok anyagi lehetőségei, kulturáltság, emberi kapcsolat) adódó hátrányos megkülönböztetés kialakulásának megelőzése
- ☐ A gyermekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez segítségnyújtás. A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség megelőzése, okainak feltárása és megszüntetése
- ☐ A gyermekek problémáinak felismerése.
- ☐ Prevenció alkalmazása.

Óvodánkban a hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HHH) gyermekek száma évről- évre a csoport felét teszi ki. A sajátos nevelési igényű (továbbiakban: SNI) gyermekek megjelenése körzetünkben ritkán fordul elő, de beilleszkedési és tanulási magatartással küzdő gyermekünk is szinte minden évben van. Gyermekvédelmi tevékenységünket ennek megfelelően látjuk el.

Gyermekvédelmi ügyekben az óvoda vezetője, gyermekvédelmi felelőse, óvodapedagógusai a jogszabály előírásainak megfelelően járnak el.

Kiemelkedő feladatunknak tekintjük a gyermeki jogok érvényre juttatását, az ehhez szükséges jelzőrendszer működtetését.

Együttműködünk a Szob Járási Család- és Gyermejkölési Központtal, illetve a feladatot ellátó személyekkel, hatóságokkal, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében - szükség szerint - a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel a veszélyeztetettség, hátrányos helyzet megelőzésében és megszüntetésében.

Kiemelt figyelmet fordítunk az esélyegyenlőség, a HH, HHH és SNI-s gyermekek számára nyújtott szegregációmentesség, az egyenlő bánásmód elvének érvényesítésére.

A gyermekekkel közvetlenül foglalkozó óvodapedagógus működik együtt a szülőkkel, a családokkal. Ez a kapcsolat megfelel pedagógiai hitvallásunknak, mellyel a gyermekek érdekeinek képviselését, érdekvédelmét az együttműködésre, a megelőzésre, a hátrányok szükséges mértékű csökkentésére, kiegyenlítésére helyezzük.

Mivel a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelezettsége, ezért mi építünk azok értékeire, elismerjük, megerősítjük, kiegészítjük nevelő tevékenységüket.

Gyermekevédelmi feladataink:

A gyermekevédelmi felelős (intézményünkben az óvodavezető) fogja össze az óvoda gyermekevédelmi munkáját. Az óvodai nevelésben csak a gyermekekre figyelő, fejlesztő, felzárkóztató, kompenzáló programok tehetik nevelő munkánkat hatékonyabbá. Legelső, a pozitív érzelmi kapcsolat kialakítása az óvodapedagógus, és minden egyes gyermek között.

- ☐ A gyermek reális megismerése, valamint családi hátterének felderítése, ezeknek birtokában megválasztani azokat a helyes nevelési eljárásokat, amik személyiségfejlődésre a legnagyobb hatással vannak.
- ☐ A gyermek személyisége a család tükörképe, a negatív megnyilvánulások oka elsősorban nem a gyermekben keresendő, hanem környezetében
- ☐ Olyan közeget, olyan légkört kell teremteni az óvodának, ahol a hátrányok kompenzálhatóak, nem súlyosbítják, hanem javítják a lehetőségeit arra, hogy boldog, emberi értékekkel rendelkező felnőtt váljék belőlük.
- ☐ Preventív munkával a hátrányos helyzetű gyermekek számának csökkentése. Ez minden óvodapedagógus munkaköri kötelessége.
- ☐ A veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vétele, szükség esetén intézkedések foganatosítása, kapcsolattartás a Szociális, Családvédelmi felelőssel
- ☐ Anyagi veszélyeztetettség esetén a rászoruló szülők tájékoztatása a támogatások lehetőségéről, ill. annak kezdeményezése.

- ☐ Szükség szerint családlátogatás végzése az óvodapedagógusokkal, és a családsegítő szolgálat érintett személyével együtt, és környezet-tanulmány készítése.
- ☐ A gyermekek bántalmazása vagy védelme esetén értesíti az erre hivatott szervet
- ☐ A szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények címét és telefonszámát.

Sajátos feladataink a gyermekvédelemben:

Óvodásaink nagy része cigány családból származik. Ezek a családok nehezen nevelik gyerekeiket, némelyik szülő elhanyagolja gyermekét. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a veszélyeztetett gyermekek fejlődését, próbálunk állandó kapcsolatot fenntartani a családdal. Nagy segítségünk lehet ebben a munkában a családgondozó, a védőnő és a háziorvos.

Feladataink:

- a gyermeki személyiség megismerése, a családi háttér feltárása, a családdal való jó kapcsolat.
- az óvodai élet alatt tapintatos irányítás, az egyéni bánásmód figyelembe vételével.
- az otthonról hozott rossz szokások korrigálása, a hiányzók kialakítása a családi nevelés megcsorbítása nélkül.
- elsődleges feladatunk a szülők aktív bevonása.
- fontos a problémás gyerekek felismerése, szükség esetén a megoldásban segítő szakember megkeresésével.

AZ ÓVODA NEVELÉSI MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

E tevékenység fő feladata a nevelési programunk funkcionális működésének vizsgálata: a Helyi pedagógiai program és a megvalósulás összehasonlítása, a feltételrendszer átgondolása. Célja a visszacsatolás: a változások érzékelése a kiinduláshoz képest, esetleges tervmódosítás vagy megerősítés, az elmozdulás szükségességének feltárása. Mindezt a gyakorlati pedagógiai munka segítése, fejlesztése érdekében kell elvégeznünk.

Az ellenőrzés lehetőséget ad az elismerésre és a jutalmazás módszerének alkalmazására. Az ellenőrzés folyamata információk gyűjtésével kezdődik, az információk elemzésével folytatódik, majd a következtetések levonásával végződik.

Az ellenőrzés fontos része önelemzés, önértékelés.

Alapvető ellenőrzési terület az óvoda Helyi pedagógia programjának megvalósulása, beválasa.

Az intézményi szintű ellenőrzésért az intézményvezető a felelős. Az intézményvezető mellett az óvoda nevelőtestülete vesznek részt az ellenőrzésben.

Az óvodában folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik.

A csoportokban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját a csoportnaplók, az óvónők által készített kerettervek, fejlesztő tervek, a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek alkotják.

Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja az óvónőkkel folytatott beszélgetések, nevelési helyzetekben alkalmazott eljárásaik megfigyelése, a gyermekekről szerzett ismereteik és problémaérzékenységük

A gyermekek viselkedése tükrözi az óvodapedagógus munkájának. Az óvodapedagógus gyermek kapcsolatán múlik az óvodában eltöltött idő hasznossága. Minden gyermek megkülönböztetett figyelmet vár el óvodapedagógusától. Az odaadó, bizalmat sugárzó óvodapedagógushoz ragaszkodnak a gyerekek, jól érzik magukat, vidámak, mozgékonyak.

Másik jelzőrendszer a szülő. Ha nyugodt lelkiismerettel távozik reggel az óvodából, ha szívesen támogatja gyermeke óvodapedagógusát munkájában, ha a szülői értekezletek népszerűek, ha a szülők nyitottak és közvetlenek – jól működő a nevelői partnerkapcsolat. Szívesen kapcsolódnak be az óvoda tervező – szervező munkájába.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program érvényessége, felülvizsgálata:

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja az alábbiak szerint: minden 3. év végén írásban értékeli a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok, nevelési célok, és követelmények megvalósulását. A helyi óvodai program folyamatát időszakonként, szükség szerint, elemezzük, értékeljük, hogy a feladatok kijelölése, a választott módszerek alkalmazása a célnak megfelelnek-e. Az ellenőrzés sikerének előfeltétele olyan szociális klíma teremtése, amelyben a nevelés eredményességének javítása hajtja át az abban érintetteket.

Az óvodai pedagógia programunk érvényességi ideje:
2017. november 30. – a kihirdetés napjától visszavonásig

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

A pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Az intézmény irodájában, egy nyitott polcon egy példány megtalálható, mely az óvoda nyitva-tartási ideje alatt megtekinthető. A Helyi Pedagógiai Programot az intézmény épületéből ki-vinni tilos. A Helyi Pedagógiai Program megismerésének céljából az internetes közzétételi listán is megtekinthető.

A pedagógiai program módosítása:

A pedagógiai program módosítására:

- ☐ az intézmény vezetője
- ☐ a nevelőtestület bármely tagja
- ☐ az SZMK
- ☐ az óvoda fenntartója tehet javaslatot.

A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

A szülők a pedagógiai program módosítását közvetlenül az SZMK választmányán keresztül javasolhatják.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé.

Intézmény OM - azonosítója: 203082	Készítette: <i>Szandor Gellért Lőrinc</i> mb. intézményvezető aláírás
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
Elfogadta: <i>Lehoczky Zoltán</i> nevelőtestület nevében névaláírás	Véleménynyilvánítók: <i>[Signature]</i> Óvodai szülői szervezet nevében névaláírás
Jóváhagyta: <i>Szandor Gellért Lőrinc</i> mb. Intézményvezető 	
Egyetértését kinyilvánító: <i>[Signature]</i> Fenntartó, működtető nevében névaláírás 	
Hatályos: a kihirdetés napjától : 2018. 10.03.	
A dokumentum jellege: Nyilvános	
Iktatószám: VII/56/2018	

MELLÉKLETEK JEGYZÉKE:

1. sz. melléklet: Egészségfejlesztési program
2. sz. melléklet: SNI program
3. sz. melléklet: Óvodánk napirendjére minta
4. sz. melléklet: Óvodánk heti rendjére minta
5. sz. melléklet Eszköz és felszerelési jegyzék

1. sz. melléklet

Az egészséges nevelési, egészségfejlesztési program

Cél:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartása, megerősítésére történő felkészítés.

a 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása következik be.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az egészséges életmód, betegmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.

Mozgásigény kielégítése és a testi képességek fejlesztése.

A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez
- vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. az óvodai étkeztetés napjainkban-minden igyekezet ellenére- sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. a teljesítés nem csak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

A gyermeknek az egészséges érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs,
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,
- (4) tej és tejtermék,
- (5) olaj, margarin, vaj, zsír

Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alapélelmiszer-csoportokban található szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná. az óvodai ételmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javulásáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja.
- Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismereti meg a gyerekeket.
- Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára
- Tanácsot adnak (szülői értekezleten, fogadó órán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.

Töröljék az étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szereplejen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsonyabb zsírtartalmú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül) barna kenyér.

- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvónők a dajkákkal a gyermekeket az új ízekkel, addig ismeretlen étel és italféleségekkel.
- Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.

- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programot (projektek)
- Játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (salátakészítés, tízórai összeállítás)
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a tevékenységnek. Így a gyerekek, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. a legvonzóbbak a kószolók és a salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

Az étkezések során előforduló minden féle tejtermékeket kóstoljanak meg a gyerekek. Beszélgetnek a tej fontosságáról, miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok és a fogak egészségét.

Minden napos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mozgásigény kielégítése, és testi képességek fejlesztéséért változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.
- Minden nap szervez mozgástevékenységet, tornaszobában vagy udvaron.
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkoztatást vezet.
- Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja.
- Megtervezi a helyet, időt és a közegben való mozgás fokozatos terheléssel. figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait. Időjárástól függően (köd, 5 fok alatti hőmérséklet, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfényedzést biztosít a fokozatosságot betartva.
- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős sugárzás miatt 12-15 óra közötti időszak)

A mozgás anyagát lást a mozgás fejezetben.

Személyi higiéné

Az óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás:

- a napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempók szerinti végzésére.
- Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. ezen belül a testi tisztántartását értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénája a mosás, tárolási feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.
- A megvalósításban fejlettség szerint segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés:

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.

- A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).
- A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a dajka gondoskodik, háromhetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.
- Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet, ennek érdekében a dajka munkájához tartozik a minden napos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartása a gyermekekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

A nevelési Tanácsadó logopédusával konzultál, aki hetente tart foglalkozásokat óvodánkban. a nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyerekeket és az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi.

A Nevelési Tanácsadó pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki szükség esetén javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális terápiára fogadja a gyermekeket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének.

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. *Fontos:* az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erő kifejtés, sok mozgás.

- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabadlevegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás, vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonság

Körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésekor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésre álló anyagi erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését. Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben. Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése. A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja –nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem

kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenyítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermekszem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezik.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyermek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog-és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, -a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket.

Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása.

Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.

A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a

gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.

A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés. Általános előírások

A gyermekekkel - az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra. Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Elsősegély doboz a konyhában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Kulturáltan étkezik
- Helyesen használja az evőeszközöket
- Önállóan használja a vécét
- Önállóan és helyesen mos kezet, száját öblít
- Szükség szerint használja a zsebkendőt
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyrerakja
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne
- Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri.

Környezeti nevelési program

Az óvodai alkalmazottai az óvoda környezetében élnek, így van rálátásuk az adottságok, értékek területi elhelyezkedéséről. Nagyon sok esetben használjuk ki az erdő közelségét, sok sétát, foglalkozást szervezünk ide.. Óvodánk belső udvara is tele van régi gyümölcsfákkal, cserjékkel.

AZ ÓVODA KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI CÉLJAI:

A környezeti és az egészségnevelési értékek kialakításához szükséges szokás szabályrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása,
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás segítése,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- optimista életszemlélet kialakítása
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása.

A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK:

- ✓
 - a rendszeres élményszerző napokon a közvetlen környezeti értékek megismerése,
 - értékkörzés, természetvédelmi feladatok
- ✓
 - a környezettel, természettel kapcsolatos témák feldolgozása képességfejlesztő
 - tevékenység formájában
- környezettudatos életmód elemeinek szocializációja (szelektív hulladékgyűjtés,

Lakó és óvoda környezet közös megóvása

- személyes higiéné elsajátítása
- az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése,
- egészséges étkezés
- anyag és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása,
- csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága,
- az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása.

2. sz. melléklet

SNI program

A XXI. században jogos társadalmi elvárás az óvodai neveléssel szemben, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is ép társaik körében nevelkedjenek és készülhessenek fel az iskolai életre.

Intézményünk Alapító Okiratában olyan gyermekek nevelését vállalja:

- akik a szakértői bizottság véleménye alapján sajátos nevelési igényű gyermekek (enyhe értelmi fogyatékosok, látás / hallás/ beszéd fogyatékosok
- képesek kapcsolatteremtésre, szükségleteiket ki tudják fejezni, szobatiszták

Napi munkánk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat. Pedagógiai Programunk céljának és feladatának tekinti, hogy az óvodai nevelést és fejlesztést követően

Integráció fogalma:

Az integráció a nevelésben és a pedagógiában a fogyatékkal élő és az ép egyének közös élet és tanulási térben végbemenő együttnevelését, oktatását és képzését jelenti, ezáltal minden résztvevőnek optimális fejlődési lehetőséget biztosít (RÉTHY E, 2002). Az európai uniós állásfoglalások fokozottan hangsúlyozzák a társadalmi méretű integrációt, vagyis szorgalmazzák azt, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek ne legyenek a társadalomban méltánytalanul megkülönböztetve, kirekesztve. Az integrált nevelést a közoktatásban az esélyteremtés, az esélyegyenlőtlenségek csökkentésének eszközeként tekintik (MESTERHÁZI ZS, 2002). Az integráció tehát általános megközelítésben azt jelenti, hogy a sérült, akadályozott, azaz a sajátos nevelési igényű (nevelhetőségük eltér a többiekétől) gyermekek, fiatalok bekerülnek, beilleszkednek ép társaik közé.

Az integrált nevelés azt jelenti, hogy az óvoda fogadja - pontosabban beengedi - a speciális szükségletű gyermeket; de működésén nem változtat, illetve a pedagógus igazi felelősséget nem vállal érte. Fogadás esetén az intézmény tulajdonképpen a gyermektől várja el a beilleszkedést (FÖLDES P, 2003).

Az integráció alapelvei:

- intézmény vezetősége elvárja az egész alkalmazotti közösségtől, hogy az integráció sikeres megvalósulása érdekében elfogadja a sérült gyereket és segítő kezet nyújtson számára, ha szükséges

- különös figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyerekek személyes adatainak bizalmas kezelésére
 - intézményünk rendelkezzen a gyermek sérülésének megfelelő személyi és tárgyi feltételekkel
 - a gyerek csoportba lépése előtt, az óvodapedagógusok személyesen találkoznak az SNI gyerekekkel és családjával családlátogatás keretében
 - évnytitő szülői értekezleten az óvónők tájékoztatják a szülőket a csoportösszetételről és az integráció megvalósulásának módjáról; természetesen a személyiségjogok tiszteletben tartásával
- az SNI gyerek óvodába lépése előtt felkészítjük a csoportba járó gyerekeket a sérülés legfontosabb tudnivalóiról. Konkrétan mi az, amit nekik szabad – ami a sérült gyerekeknek segítséget jelent - illetve mi az, amit nem szabad tenni a sérült gyerekekkel
 - azzal is támogatjuk az inklúziót – a befogadást –, hogy tartózkodunk az olyan viselkedéstől, amely megkülönbözteti a sérült gyereket a többiektől
 - kiemelt feladatunk, hogy a gyermek önmagához képest tudjon fejlődni elsősorban segítjük a csoportba való beilleszkedését, fejlesztjük önállóságát, szociális készségeit, akaraterejét
 - a rehabilitációs tevékenységet team munkában valósítjuk meg, a team tagjai a gyógypedagógus, a csoportban dolgozó óvónők és a dajka
 - egyéni fejlesztést a gyógypedagógus, a csoportban végzett fejlesztést az óvónők végzik a gyógypedagógus mentorálásával, az általa elkészített fejlesztési terv alapján
 - az integráció megkívánja a gyógypedagógus és az óvónők közötti teljes együttműködést; a nagyfokú rugalmasságot, vagyis a váratlan kialakuló nevelési helyzetek megoldását. Előfordulhat, hogy a megszokottól eltérő alternatívát kell alkalmazni.
 - a gyerek óvodai nevelése három hónapos próbaidővel kezdődik. Az integráció abban az esetben folytatódik, ha az a gyerek fejlődését, egyéni szükségleteinek kielégítését szolgálja; ha a differenciálás –egyéni bánásmód - nem borítja fel a csoportszokás – és szabályrendszerét.
 - abban az esetben, ha a gyerekekkel foglalkozó pedagógusok – gyógypedagógus, óvónők, intézményvezető – úgy látják, hogy rajtuk kívül álló okokból az integráció nem szolgálja a gyerek fejlődését, esetleg regresszió figyelhető meg, kérjék a szakértői bizottság vizsgálatát
 - helyhiány esetén elsőbbséget élveznek az óvodába már a sérülés megállapítása előtt felvett gyerekek
 - csoportlétszám kialakításakor, ha lehetséges figyelembe kell venni, hogy egy óvodai csoportba (20 gyermek) mellett 2 sajátos nevelési igényű gyereket integrálunk.

Eredmények, elvárásaink az integrációtól:

- a SNI gyerek minél hamarabb beilleszkedjen a csoportba, szívesen járjon óvodába
- érezze, hogy szeretik, mert szeretet nélkül nem tud fejlődni
- örömmel vegyen részt a fejlesztő foglalkozásokon - önmagához képest fejlődni tudjon
- az őt körülvevő gyerekek és felnőttek olyan humán értékekkel gazdagodjanak, mint empátia, tolerancia, segítőkészség, jó kooperációs készség, udvariasság és a szeretetre való képesség gyakorlása.
- fő célunk az SNI gyereket is felkészíteni az önálló életvezetésre. Felnőttként ő is aktív részese lehessen a társadalomnak.

Az integrált nevelés előnyei:

A sajátos nevelési igényű gyermek szempontjából:

- : - Megtanulja, hogy Ő más.
- Konfliktuskezelő stratégiákat sajátít el.
- Magtanul harcolni.
- Megsokszorozott szociális kölcsönhatások érik.
- Társadalmilag elfogadott magatartás-repertoárt sajátít el.
- Fejlődik az alkalmazkodó képessége
- Szocializációja magasabb szintet ér el.

Az ép gyermek szempontjából:

- Beépül a másság tapasztalata.
- Kialakulnak morális értékek (empátia, segítőkészség, tolerancia).
- Megtanulja az együttműködés formáit.
- Saját egészsége, épsége felértékelődik.
- Elfogadóvá válik.
- Önismerete, önértékelése erősödik.
- Fejlődik az alkalmazkodó képessége.

Személyi feltételek:

Az intézményünkbe járó – szakértői vélemény alapján – sajátos nevelési igényű gyermekeket több szakember (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, gyógytornász, szomatopedagógus, logopédus, pszichológus) és óvodapedagógusaink, dajkáink segítik.

3. sz. melléklet

Hetirend:

Hétfő	Kötetlen játék Mese-vers Környezetünk természeti-emberi tárgyi viszonyai környezettudatos magatartás megalapozása Mindennapos mozgás A külső világ tevékeny megismerőse
Kedd	Kötetlen játék Mese-vers Környezetünk természeti-emberi tárgyi viszonyai környezettudatos magatartás megalapozása Mindennapos mozgás Játékos német nyelvű foglalkozás Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Szerda	Kötetlen játék Mese-vers Környezetünk természeti-emberi tárgyi viszonyai környezettudatos magatartás megalapozása Mindennapos mozgás Anyanyelvi nevelés
Csütörtök	Kötetlen játék Mese-vers Környezetünk természeti-emberi tárgyi viszonyai környezettudatos magatartás megalapozása Mindennapos mozgás Hittan Mozgás
Péntek	Kötetlen játék Mese-vers Környezetünk természeti-emberi tárgyi viszonyai környezettudatos magatartás megalapozása Mindennapos mozgás Ének zene, énekes játék, gyermektánc

4. sz. melléklet

Napirend

Időkeret	Tevékenységek
6,30 – 9,00	Gyerekek fogadás. Szabadon választott tevékenységek, játékkezdeményezés, kötetlen tevékenység. Mindennapos testnevelés.
9,00 – 9,30	Testápolási teendők, előkészületek a tízórára. Tízórai.
9,30 – 10,30	Szabadon választott játék, kezdeményezések között, vagy kötetlen tevékenységben. Egyéni képességfejlesztés.
10,30 – 11,50	Játék a szabadban, séta, levegőzés, mozgásfejlesztés.
11,50-12,50	Testápolási teendők. Előkészületek az ebédhez. Ebéd. Étkezéssel kapcsolatos munka jellegű tevékenységek.
12,50 – 14,30	Készülődés a délutáni pihenéshez. Testápolási teendők, mese, zenehallgatás. Pihenés – alvás.
14,30 – 16,30	Felkelés, öltözködés. Testápolási teendők, előkészületek az uzsonnához. Uzsonna, étkezéssel kapcsolatos munka jellegű tevékenység. Egyéni képességfejlesztés. Kötetlen kezdeményezések. Játék az udvaron. Hazamenetel.